de mevrouwen
voor een krachtig resultaat!

gemeente Overbetuwe

Integraal huisvestingsplan gemeente Overbetuwe 2025 - 2040

It takes a whole village to raise a child

februari 2025 – definitief

Inhoudsopgave

Voorwoord door wethouder 3
1. Inleiding 5
1.1 Aanleiding IHP 5
1.2 Status uitvoering projecten SHP 5
1.3 Doelstelling en inhoud IHP 6
1.4 Werkwijze en proces 7
1.5 Leeswijzer 7
2. Visie en speerpunten 8
3. Kaders en uitgangspunten 10
3.1 Wettelijk kader 10
3.1.1 Zorgplicht gemeente en instandhoudingsplicht schoolbesturen 10
3.1.2 Verordening voorziening onderwijshuisvesting en IHP 10
3.1.3 Systeem financiering onderwijshuisvesting 11
3.1.4 Nieuwe wetgeving 'doelmatige aanpak onderwijshuisvesting' 11
3.1.5 Bouwheerschap 12
3.1.6 Eigendom onderwijshuisvesting 12
3.1.7 Doordecentralisatie 12
3.1.8 Didam-arrest 13
3.1.9 Opheffingsnorm en stichtingsnorm 13
3.2 Gemeentelijk beleid en kaderstelling IHP 14
3.2.2 Passend onderwijs en inclusief onderwijs 17
3.2.3 Capaciteit schoolgebouw 18
3.2.4 Duurzaamheid 18
3.2.5 Kwaliteit onderwijshuisvesting en uitgangspunten buitenruimte 19
3.3 Communicatie, rollen en verantwoordelijkheden 21
3.3.1 OOGO 21
3.3.2 Programmatische aanpak 21
3.3.3 Maatwerk 22
3.4 Borging haalbaarheid en continuïteit IHP 22
3.4.1 Reservering financiën 22
3.4.2 Actualiseren van IHP 22
4. Het onderwijslandschap in Overbetuwe 23
4.1 Demografische ontwikkelingen en prognoses 23
4.2 Prognoses leerlingenontwikkeling per school en per kern 24
4.3 Ruimtebehoefte en capaciteit 25
4.4 Het onderwijslandschap in één overzicht 26
5. Bewegingsonderwijs 27
6. Financiën en meerjarenplanning 28
6.1 Financiën onderwijshuisvesting 28
6.2 Uitgangspunten investeringsbedragen 29
6.3 Uitgangspunten investering, rente en afschrijven 30
6.4 Prioritering planning projecten onderwijshuisvesting 31
6.5 Toelichting planning per kern 32
6.5.1 Driel 32
6.5.2 Elst 33
6.5.3 Herveld 34
6.5.4 Heteren 34
6.5.5 Oosterhout 35
6.5.6 Randwijk 35
6.5.7 Valburg 36
6.5.8 Zetten 36
6.6 Financiële planning 37
7. Ontwikkelagenda 39

BIJLAGEN:
BIJLAGE 1: Kwantitatieve gegevens per schoolbestuur PO en VO
BIJLAGE 2: Locaties onderwijshuisvesting Overbetuwe
BIJLAGE 3: Financiële doorrekening kapitaallasten
BIJLAGE 4: Factsheets: overzicht data per schoollocatie

Voorwoord door de wethouder

In onze gemeente staan de ontwikkeling en verbetering van onderwijshuisvesting hoog op de agenda. Kinderen brengen immers een groot gedeelte van hun tijd door op school. Een gezonde, stimulerende en prikkelende leeromgeving draagt aantoonbaar bij aan leerontwikkeling van opgroeiende kinderen. De gemeente en schoolbesturen zijn daar samen wettelijk voor verantwoordelijk.

Met dit integraal huisvestingsplan 2025 – 2040 (IHP) willen we niet alleen de fysieke staat van de scholen aanpakken, maar ook de pedagogische en didactische mogelijkheden optimaliseren. Hierbij is de rol van kinderopvangorganisaties cruciaal, aangezien zij een belangrijke schakel vormen in de doorgaande lijn van ontwikkeling voor kinderen van 0 tot 13 jaar.

Dit IHP is de actualisatie van het strategisch huisvestingsplan 2020-2036 (SHP). In het SHP is een heldere visie uitgewerkt 'It takes a whole village to raise a child'. Met dit IHP wordt de volgende stap gezet invulling te geven aan deze visie en om de kwaliteit van de schoolgebouwen in Overbetuwe te verbeteren. In de uitwerking van dit IHP is er nauw samengewerkt met de verschillende beleidsterreinen en financiën om de uitvoerbaarheid te borgen.

Door onze krachten te bundelen, kunnen we gericht investeren in de toekomst van onze kinderen en tegelijkertijd de unieke behoeften van elke onderwijsinstelling in kaart brengen. Deze integrale aanpak zorgt ervoor dat we niet alleen voldoen aan de wettelijke verplichtingen, maar ook dat we duurzame, inspirerende en motiverende leeromgevingen realiseren. Samen werken we aan onderwijshuisvesting die niet alleen voldoet aan de huidige eisen, maar ook voorbereid is op de uitdagingen van de toekomst.

Wethouder onderwijs
Evert Westerbeek

Dit IHP is een consensusdocument tussen schoolbesturen en de gemeente Overbetuwe.

De schoolbesturen zijn:

Primair onderwijs

- Christelijk Primair Onderwijs Veenendaal, Zetten, Ochten (CPOV)
- Scholengroep Lingerijn
- Stichting Scholen met de Bijbel in de Betuwe (SSBB)
- Trivium Onderwijs
- Wonderwijs

Voortgezet onderwijs

- Quadraam
- Scholengroep Lingerijn

Speciaal (voortgezet) onderwijs

- Stichting De Onderwijsspecialisten

Kinderopvangorganisaties

De kinderopvangorganisaties zijn betrokken bij het IHP om met elkaar concreter invulling te geven aan kindcentra in relatie tot de doorgaande leerlijnen voor kinderen van 0-13 jaar en waar mogelijk 0-18 jaar.

- De Kikkerkoning
- Kinderopvang Ukkie Puk
- Koningskinderen
- Kluppluz
- Nannies
- Partou
- Skar

1. Inleiding

1.1 Aanleiding IHP

In 2020 is het Strategisch huisvestingsplan (SHP) voor de gemeente Overbetuwe vastgesteld. In dit SHP werd met een strategische bril 16 jaar vooruitgekeken naar de onderwijshuisvesting voor zowel het primair onderwijs en kinderopvang, het voortgezet onderwijs en het speciaal onderwijs. In het SHP zijn de visie en ambitie vertaald en uitgangspunten vastgelegd voor een integrale aanpak van de onderwijshuisvesting voor het behoud van keuzevrijheid, een goede spreiding, bereikbaarheid en passend onderwijs.

Sindsdien zijn er verschillende ontwikkelingen geweest waardoor het SHP niet langer actueel en passend is. Voorbeelden hiervan zijn de veranderingen in de demografische ontwikkelingen van de gemeente Overbetuwe en de omliggende groeigemeenten zoals Nijmegen Noord en Arnhem. Daarnaast zijn er heldere visies vastgesteld, die nog altijd passend zijn, maar waarvan de doorvertaling in praktijk is blijven liggen. Daarom is er een noodzaak voor het concretiseren van een aantal uitgangspunten. Ten slotte is een aantal projecten voor vervangende nieuwbouw vertraagd. Dat heeft gevolgen voor de totale planning. Daarom heeft de gemeente Overbetuwe, in samenwerking met de schoolbesturen, besloten om een Integraal Huisvestingsplan (IHP) op te stellen. Het IHP is een consensusdocument.

Het IHP is een doorontwikkeling en actualisatie van het SHP. Anders dan het SHP, krijgt het IHP een wettelijke status. Per 1 augustus 2025 treedt naar verwachting de nieuwe wetgeving 'doelmatige aanpak onderwijshuisvesting' in werking. Een onderdeel daarvan is dat het IHP een verplichting is per gemeente. Voorsorterend op de nieuwe wetgeving, worden in dit IHP afspraken vastgelegd.

Dat betekent dat het IHP een geïntegreerde, toekomstgerichte visie geeft op de onderwijshuisvesting. Dit plan schetst niet alleen strategische kaders, maar beschrijft ook concrete stappen en investeringen om deze visie te realiseren.

1.2 Status uitvoering projecten SHP

In 2019 is voor het Strategisch Huisvestingsplan (SHP) een QuickScan per schoollocatie uitgevoerd. In de Quick Scan zijn alle schoolgebouwen beoordeeld op de volgende 6 criteria: Bouwkundige staat, Veiligheid, Binnenmilieu, Exploitatie, Onderwijskundige kwaliteit en Uitstraling gebouw.
De schoolgebouwen die gewogen het laagst scoorden op de verschillende onderdelen, zijn in de planning als hoogste prioriteit aangemerkt om als eerste te vervangen of te renoveren.

Door verschillende omstandigheden zijn meerdere projecten uit fase 1 van het SHP (uitvoering 2020-2024) nog niet uitgevoerd. In 2021 is de nieuwbouw voor OBC Elst opgeleverd. Daarnaast zijn er 2 extra projecten aan de planning toegevoegd, namelijk de permanente uitbreiding van het Lyceum Elst en uitbreiding of een extra basisschoollocatie voor een van de scholen van Brede School De Zon. Voor beide projecten geldt dat er forse structurele ruimtetekorten zijn. In opvolging van het SHP is er met de volgende projecten gestart:

Elst

- Permanente uitbreiding Lyceum Elst, Stichting Quadraam.
- Uitbreiding of extra locatie basisschool in het westen van Elst, locatie volgt.
- Maatwerk: Brede School de Plataan, vanwege een structureel ruimtetekort op deze locatie.

Deze projecten in Elst zijn toegevoegd aan de planning van de eerste fase van het SHP, vanwege de urgentie en wettelijke plicht om te voorzien in voldoende onderwijshuisvesting.

Driel

- Vervangende nieuwbouw van basisschool De Meeuwenberg op de locatie van de voormalige basisschool De Vallei.
- Maatwerk: Basisschool De Kameleon, vanwege structureel ruimtetekort op deze locatie. (*toegevoegd aan de planning ten opzichte van het SHP)*

Oosterhout
- Vervangende nieuwbouw voor basisschool Sam-Sam.

Zetten
- Vervangende nieuwbouw voor basisschool Dominee van Lingen.

1.3 Doelstelling en inhoud IHP

Doelstelling

Het Integraal Huisvestingsplan (IHP) geeft een doorkijk van 16 jaar voor de onderwijshuisvesting in de gemeente Overbetuwe en heeft als doel:
- Gezamenlijk werken aan een integrale benadering van huisvesting vanuit visie, demografische en maatschappelijke ontwikkelingen, ruimte en financiën.
- Realiseren van toekomstbestendige en duurzame huisvesting van onderwijsvoorzieningen.

De basis van een IHP: Wet- en regelgeving

Het IHP is gebaseerd op de huidige wet- en regelgeving. De Wet op het primair onderwijs (WPO), Wet op het voortgezet onderwijs (WVO) en Wet op expertisecentra (WEC) vormen het wettelijke kader waarin de verantwoordelijkheden en verplichtingen van de gemeente en schoolbesturen zijn vastgelegd.

Daarnaast anticiperen we met dit IHP voor op het aankomende wetsvoorstel voor 'doelmatige aanpak onderwijshuisvesting'. Het wetsvoorstel bestaat uit vier onderdelen:
- De verplichting voor het vaststellen van een integraal huisvestingplan (IHP) voor gemeenten en een meerjarenonderhoudsplan (MJOP) voor schoolbesturen.
- Een zorgplicht van het schoolbestuur voor een gezond binnenklimaat.
- Het deels opheffen van het investeringsverbod in het primair onderwijs.
- Het opnemen van levensduurverlengende renovatie als voorziening in de huisvesting waarvoor de gemeente verantwoordelijk is.

Voortbouwen op het Strategisch Huisvestingsplan

Het IHP bouwt verder op de visie en ambitie zoals deze vastgelegd zijn in het Strategisch Huisvestingsplan (SHP). De uitgangspunten uit het SHP worden in het IHP verder geconcretiseerd passend bij de huidige maatschappelijke ontwikkelingen en financiële situatie. Dat zorgt ervoor dat iedereen die in de gemeente Overbetuwe aan de slag gaat met onderwijshuisvesting, dezelfde taal spreekt en dat de ambities en de meerjarenplanning realistisch zijn.

Inhoudelijke beleidsdoelstellingen en ambities

Het IHP gaat verder dan wettelijke vereisten door ook de beleidsambities van gemeente en schoolbesturen op te nemen. Zo kunnen beide partijen hun eigen (financiële) planning maken en verantwoordelijkheid nemen voor goed gebouwbeheer.

Daar waar we het hebben over kindcentra, zijn ook de kinderopvangorganisaties partner in de gesprekken en de formulering van de doelstellingen en uitgangspunten.

Flexibiliteit en inspelen op ontwikkelingen

Het is van belang dat het IHP voldoende flexibiliteit biedt om in te kunnen spelen op toekomstige ontwikkelingen en veranderingen. Het IHP wordt tweejaarlijks geëvalueerd en waar nodig bijgesteld om te blijven voldoen aan de behoeften voor onderwijshuisvesting. Elke 4 jaar wordt het IHP geactualiseerd.

Borging uitwerking uitgangspunten van dit IHP

Middels een ontwikkelagenda worden richtinggevende uitgangspunten uit het IHP concreet uitgewerkt. Dit gaat onder meer over het verhuurbeleid voor kindcentra en rolverdeling per project.

1.4 Werkwijze en proces

Om te komen tot dit IHP hebben er verschillende bijeenkomsten en gesprekken plaatsgevonden:

- Startoverleg met alle schoolbesturen.
- Bilaterale gesprekken met de wethouder, verschillende beleidsambtenaren van onder meer vastgoed, sportaccommodaties, jeugd, duurzaamheid en financiën en alle schoolbesturen.
- Twee dagen waarin visie, ambitie en kaders besproken zijn met alle schoolbesturen, de wethouder en verschillende betrokken beleidsambtenaren.
- Tweemaal een raadsinformatieavond: eenmaal aan het begin van het proces, eenmaal voor afronding van het IHP.
- Themabijeenkomst met het college van burgemeester en wethouders.
- Tweemaal bespreking van het concept IHP met alle schoolbesturen.
- Themabijeenkomst met de kinderopvangorganisaties in de gemeente..
- Bespreking van de volgende conceptversie IHP met de schoolbesturen en kinderopvangorganisaties.
- Extra bilaterale gesprekken met de wethouder, een aantal schoolbesturen en bepaalde expertises binnen de gemeente zoals duurzaamheid en financiën.

De informatie uit deze bijeenkomsten en gesprekken met betrokkenen is samen met de informatie uit het SHP 2020 en gegevens van de schoolgebouwen, zoals ruimtebehoefte en boekwaarden, uitgewerkt naar (bestuurlijke) kaders en een prioritering met de bijbehorende planning voor de projecten. Deze voorstellen zijn getoetst in de overleggen met de schoolbesturen en de gemeente. Waar nodig zijn de voorstellen bijgesteld.

Het Integraal Huisvestingsplan (IHP) wordt vastgesteld tijdens het Op Overeenstemming Gerichte Overleg (OOGO[1]). Tijdens het OOGO geven de schoolbesturen hun goedkeuring op het IHP. Daarna gaat het IHP door naar de bestuurlijke besluitvorming door de Raad.

1.5 Leeswijzer

Achtereenvolgend worden in dit IHP de volgende thema's uitgewerkt:

- Visie en ambitie.
- Kaders en uitgangpunten.
- Het onderwijslandschap in Overbetuwe.
- Bewegingsonderwijs.
- Huisvestingsstrategie:
    - Planning en fasering van de projecten.
    - Financiële planning.
- Ontwikkelagenda voor uitvoering en implementatie.

[1] Het OOGO is een overleg tussen schoolbesturen en gemeente en wordt twee keer per jaar georganiseerd.

2. Visie en speerpunten

Visie en ambitie op onderwijshuisvesting: "It takes a whole village to raise a child"

De gemeente, schoolbesturen en kinderopvangpartners omarmen het motto "It takes a whole village to raise a child". Dat betekent dat ze samenwerken aan de ononderbroken ontwikkeling van kinderen en kansengelijkheid voor alle kinderen. Goede onderwijshuisvesting is hierbij onmisbaar.

Het doel is om leeromgevingen te realiseren waarin kinderen en jongeren optimaal kunnen groeien, zowel in hun persoonlijke ontwikkeling als in hun onderwijsprestaties. Tegelijkertijd is er aandacht voor het welzijn van álle gebruikers in de gebouwen. Goede onderwijshuisvesting draagt immers aantoonbaar bij aan betere concentratie en leerprestaties van kinderen en verhoogt het welbevinden van leerkrachten en ondersteunend personeel. Dat leidt tot minder ziekteverzuim en meer werkplezier. Daarbij is een goed gebouw ook een visitekaartje voor (nieuw) personeel en leerlingen.

Een school is dé plek waar kinderen samenkomen. Daarom wordt er vanaf het begin al nauw samengewerkt tussen opvang, onderwijs en andere partners die ondersteunend kunnen zijn aan de ontwikkeling van een kind. De voorkeur gaat uit naar huisvesting onder één dak van de verschillende partners, maar een netwerksamenwerking is ook mogelijk. Op wijkniveau wordt per locatie de behoefte voor wel of geen kinderopvang onder één dak vastgesteld en het aanbod wordt daarop afgestemd.

Dit vraagt om continue dialoog en gezamenlijke besluitvorming. Met dit IHP wordt de langetermijnplanning vastgelegd, waarbinnen ruimte is voor maatwerk per locatie. De gemeente is verantwoordelijk voor goede maatschappelijke voorzieningen. Met akkoord op dit IHP kan de gemeente samen met haar schoolbesturen bouwen aan toekomstbestendige onderwijshuisvesting en bijdragen aan het behalen van doelen vanuit het coalitieakkoord, zoals CO_2-reductie, vergroten van leefbaarheid en inzetten op kansengelijkheid.

Ook zullen er kavels vrijvallen voor bijvoorbeeld woningbouw omdat op een aantal locaties twee scholen onder één dak worden gehuisvest.

Alleen met elkaar in verbinding wordt de visie "It takes a whole village to raise a child" waargemaakt. Huisvesting volgt visie; uitvoering is pragmatisch en functioneel. Dat betekent dat met het vaststellen van dit IHP het college en de Raad zich conformeren aan de consequenties voor planning, ruimtelijke ordening en financiën.

Ontwikkelagenda

Het IHP is kaderstellend en geeft richting op hoofdlijnen. Daarnaast is er een aantal thema's die meer in detail uitgewerkt moeten worden, en mogelijk met meerdere partners, zoals bij het verhuurbeleid kindcentra. Deze thema's worden in hoofdstuk 7 vastgelegd onder de noemer 'ontwikkelagenda'.

De visie voor dit IHP wordt vertaald in de volgende speerpunten:

Speerpunten inhoudelijk

- Realiseren van een doorlopende leerlijnen van 0 – 18 jaar; focus op 2 – 12 jaar.
- Versterken van de verbinding tussen opvang, onderwijs en ondersteuning/ zorg.
- Verkleinen kloof tussen kinderen uit 'kansrijke' en 'kansarme' gezinnen.
- Waarborgen van diversiteit aan onderwijsaanbod en keuzevrijheid voor ouders voor het type onderwijs.
- Thuis nabij onderwijs voor ieder kind: inzetten op inclusief en/of passend onderwijs.
- Fijne schoolomgeving voor elk kind en professional.

Speerpunten fysieke omgeving

- Kinderopvang en onderwijs daar waar mogelijk samen onder één dak.
- De leeromgeving is fris en gezond.
- De bouwstructuur geeft mogelijkheden voor flexibiliteit en meervoudig ruimtegebruik.
- Degelijke en toekomstbestendige bouwkwaliteit.
- De schoolpleinen zijn onderdeel van de leeromgeving.
- Beperken van exploitatielasten, door effectief aan de voorkant te investeren in duurzaamheid, detaillering en kwaliteit van de materialen.

3. Kaders en uitgangspunten

3.1 Wettelijk kader

3.1.1 Zorgplicht gemeente en instandhoudingsplicht schoolbesturen

De gemeente heeft een wettelijke verantwoordelijkheid om te zorgen voor adequate huisvesting in het Primair Onderwijs, (Voortgezet) Speciaal Onderwijs en Voortgezet Onderwijs. Dit geldt voor nieuwbouw, uitbreiding en herstel van constructiefouten. Het onderhoud en de exploitatie van de gebouwen zijn de verantwoordelijkheid van de schoolbesturen.
De verantwoordelijkheden voor onderwijshuisvesting zijn als volgt gedefinieerd[2]:

Schoolbesturen	Gemeente
Verantwoordelijk voor het onderhoud, aanpassingen en exploitatie van de schoolgebouwen.	*Verantwoordelijk voor voldoende en adequate onderwijshuisvesting: (vervangende) nieuwbouw en uitbreiding.*
▪ Vervanging eerste inrichting ▪ Binnenonderhoud ▪ Buitenonderhoud ▪ Aanpassingen ▪ Meerjarenonderhoudsplanningen (MJOP's) ▪ Buitenruimte (afhankelijk van de situatie) / tuinonderhoud	▪ Uitbreiding en tijdelijke huisvesting ▪ (Vervangende) nieuwbouw ▪ Eerste inrichting ▪ Herstel constructiefouten ▪ Bewegingsonderwijs (beschikbaar stellen van accommodaties) ▪ Herstel/vervanging bij bijzondere omstandigheden (brand, stormschade, diefstal, vandalisme)

Grijs gebied wettelijk kader > samenwerking

Over een aantal thema's is geen duidelijke demarcatie vastgelegd in de wet. Dit gaat onder meer over:

- De verantwoordelijkheid voor het realiseren van de toegenomen eisen voor kwaliteit van de leeromgeving, zoals eisen voor ventilatie, duurzaamheid, toegankelijkheid.
- Renovatie, dat bestaat nu niet in de wet.
- De verantwoordelijkheid voor ingrijpende aanpassingen in het onderwijsconcept, waardoor aanpassingen in de huisvesting noodzakelijk zijn.

In dit IHP leggen de gemeente en schoolbesturen afspraken vast hoe om te gaan met de thema's die in de wet niet duidelijk zijn begrensd/afgebakend..

De gemeente heeft geen wettelijke zorgplicht voor de huisvesting van kinderopvang. Het kan echter wel voorkomen dat de gemeente investeert in huisvesting voor kinderopvang, daar waar dit past bij de wijk en er voldoende dekking is om de kapitaallasten voor een lange termijn te dekken (verhuur).

3.1.2 Verordening voorziening onderwijshuisvesting en IHP

De meest recente Verordening voorziening onderwijshuisvesting van de gemeente Overbetuwe geeft de regels en procedures voor onderwijshuisvesting aan. Deze verordening is grotendeels gebaseerd op de VNG-modelverordening voor uniformiteit.

De verordening beschrijft dus een formeel proces, maar mist een bredere beleidsvisie, strategisch meerjarenperspectief en overzicht van het onderwijslandschap in de gemeente Overbetuwe. De verordening is een instrument om op terug te vallen als gemeente en schoolbesturen er in lijn met dit IHP samen niet uitkomen.

Nadat de nieuwe wetgeving in augustus 2025 is vastgesteld, wordt daarop de landelijke Modelverordening aangepast. Zodra de nieuwe Modelverordening is

[2] https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/financiering-onderwijs/documenten/publicaties/2021/11/23/verantwoordelijkheidsverdeling-huisvesting-scholen

vastgesteld, gaat de gemeente de Verordening voorzieningen onderwijshuisvesting actualiseren en op maat maken. Daarbij worden de uitgangspunten van het IHP geïntegreerd, zodat de inhoud van het IHP en de verordening niet met elkaar in conflict komen.

3.1.3 Systeem financiering onderwijshuisvesting

Gemeenten ontvangen van het Rijk een uitkering uit het gemeentefonds voor onderwijshuisvesting. De hoogte van de uitkering uit het gemeentefonds wordt berekend op basis van het aantal leerlingen in de gemeente voor primair onderwijs en het aantal leerlingen per schoollocatie voor het voortgezet onderwijs.

Deze uitkering is niet geoormerkt. Dat houdt in dat de gemeenteraad beslist hoeveel geld wordt vrijgemaakt voor onderwijshuisvesting om aan de wettelijke verplichting te voldoen.

Schoolbesturen ontvangen een lumpsumfinanciering van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW), waarbij het bedrag per school varieert op basis van factoren zoals leerlingenaantal, leerlingtype en type vestiging (hoofd- of nevenvestiging).

Schoolbesturen hebben beperkte mogelijkheden om te investeren in huisvesting. Voor het primair onderwijs en het speciaal onderwijs is het alleen toegestaan om te investeren in huisvesting als aantoonbaar is dat een dergelijke investering leidt tot een betere exploitatie en dat sprake is van een passende terugverdientijd. Als een schoolbestuur beschikt over eigen private middelen, is er meer ruimte voor investeren in huisvesting.

Schoolbesturen voor het voortgezet onderwijs hebben wettelijk iets meer ruimte om te investeren in huisvesting dan schoolbesturen voor het primair onderwijs. Bij hen is het investeringsverbod in huisvesting in beperktere mate van toepassing.

3.1.4 Nieuwe wetgeving 'doelmatige aanpak onderwijshuisvesting'

Het wetsvoorstel "Doelmatige aanpak onderwijshuisvesting" is gericht op het verbeteren van de efficiëntie en effectiviteit van het onderwijshuisvestingsbeleid. Het wetsvoorstel stelt een aantal maatregelen te nemen om het proces van onderwijshuisvesting te stroomlijnen en beter af te stemmen op de behoeften van scholen en gemeenten.

Tevens is het de verwachting dat de huidige jaarcyclus in de verordening voor aanvragen voor onderwijshuisvesting wordt vervangen door een langere, meerjarige planningscyclus. Het IHP biedt een doorkijk tot 16 jaar vooruit, waardoor er meer stabiliteit en voorspelbaarheid komen in de planning en realisatie van onderwijshuisvesting.

Onderstaand zijn de belangrijkste veranderingen:

- **Verplicht integraal huisvestingsplan (IHP)**
  Gemeenten moeten samen met schoolbesturen een langetermijn-visie opstellen voor onderwijshuisvesting, met een doorkijk voor 16 jaar.
- **Meerjarenonderhoudsplan (MJOP):**
  Schoolbesturen zijn verplicht een meerjarenonderhoudsplan op te stellen voor de instandhouding van schoolgebouwen.
- **Renovatie als voorziening**:
  Renovatie van schoolgebouwen wordt officieel erkend als een voorziening in de huisvesting, waarvoor gemeenten medeverantwoordelijk zijn.
- **Herdefiniëring van investeringsverbod**:
  Het investeringsverbod wordt eenduidiger beschreven, wat verschillende interpretaties hiervan moet voorkomen. Investeringen in huisvesting moeten zich redelijkerwijs verhouden tot het eigen vermogen en terugverdiend worden binnen 5 – 8 jaar. Investeren door schoolbesturen in uitbreiding blijft niet toegestaan.
- **Duurzaamheid en binnenklimaat**:
  Er wordt een zorgplicht voor het binnenklimaat en duurzaamheid van schoolgebouwen ingevoerd. De schoolbesturen zijn verantwoordelijk voor het realiseren van een goed binnenklimaat en de verduurzaming. De gemeenten hebben de plicht om hierbij te ondersteunen. Dit kan door cofinanciering en het bieden van heldere beleidskaders.

3.1.5 Bouwheerschap

Het bouwheerschap ligt in principe bij het betreffende schoolbestuur, conform de WPO, WVO en WEC. Als bouwheer (opdrachtgever) zijn de schoolbesturen verantwoordelijk voor de uitvoering van nieuwbouw, vernieuwbouw en renovatieprojecten. Deze projecten moeten door de gemeente geaccordeerd worden en de gemeente stelt het budget beschikbaar. Het budget wordt via een beschikking vrijgegeven aan het betreffende schoolbestuur. Onderdeel van de beschikking, is een samenwerkingsovereenkomst waarin de rollen , verantwoordelijkheden en project specifieke aandachtspunten concreet zijn uitgewerkt.

Op verzoek van het schoolbestuur kan de gemeente de rol van bouwheer overnemen, bijvoorbeeld als het schoolbestuur de expertise niet in huis heeft om het bouwheerschap uit te voeren. Of wanneer het om een complexe bouwopgave gaat, zoals bij meerdere partners onder één dak.

3.1.6 Eigendom onderwijshuisvesting

De schoolbesturen en gemeente hebben beide verantwoordelijkheden voor de onderwijshuisvesting. De verdeling van de verantwoordelijkheden is mede afhankelijk van de eigendomssituatie. In de onderwijshuisvesting is er juridisch eigendom en economisch eigendom/economisch claimrecht[3].

Het juridisch eigendom van het schoolgebouw kan op verschillende manieren georganiseerd worden.

- In principe ligt het juridisch eigendom bij het schoolbestuur. Dit geldt voor solitaire schoolgebouwen en kindcentra. Het schoolbestuur is verantwoordelijk voor het onderhoud, beheer en exploitatie.
- Schoolbesturen kunnen afzien van het juridisch eigendom. Dat is gebruikelijk wanneer er naast kinderopvang ook andere partners in één gebouw worden gehuisvest, zoals bij Brede Scholen en MFA's. Dan kan het juridisch eigendom overgedragen worden aan de gemeente (of een derde) en worden er afspraken gemaakt over het onderhoud, het beheer en de exploitatie van het gebouw. Deze afspraken worden vastgelegd in een beheer- en exploitatieovereenkomst.
- Het economisch claimrecht blijft te allen tijde bij de gemeente en is geregeld in artikel 110 WPO, 108 WEC en 76u WVO. Dat houdt in dat, wanneer een schoolbestuur een gebouw niet meer gebruikt voor het onderwijs, dan geeft het schoolbestuur de grond en het gebouw 'om niet' terug aan de gemeente.

Eigendomssituatie van percelen onderwijshuisvesting

In de regel blijft de gemeente eigenaar van de grond. In een aantal situaties is bij de overdracht van juridisch eigendom van het schoolgebouw ook de grond overgedragen aan het schoolbestuur. Als het schoolgebouw niet meer wordt gebruikt, wordt ook de grond om niet teruggegeven aan de gemeente.

Historische uitzonderingen

Echter, in de gemeente Overbetuwe zijn er vanuit het verleden nog enkele uitzonderlijke situaties, waarbij de nabijgelegen kerk eigenaar is van (een deel van) het perceel waarop de school is gevestigd. Dit geldt voor de School met de Bijbel in Randwijk en de Dominee van Lingeschool in Zetten Bij de Willibrordusschool in Herveld is de grond in eigendom van het schoolbestuur en een deel van het speelterrein is van het kerkbestuur.

In de ontwikkelagenda worden de eigenaarssituaties van deze gronden uitgewerkt en interventies ondernomen richting de huidige eigenaren om te komen tot een toekomstbestendige en passende situatie voor de onderwijshuisvesting. Dit kan gaan over een eigendomsoverdracht, het herijken van de overeenkomsten met de scholen of toestemming voor een verbouwing/ sloop-nieuwbouw van de school.

3.1.7 Doordecentralisatie

De gemeente kan in overleg met één of meerdere schoolbesturen besluiten om de volledige verantwoordelijkheid voor de onderwijshuisvesting, inclusief nieuwbouw en uitbreiding, over te dragen aan het betreffende schoolbestuur. Dat betekent dat het betreffende schoolbestuur zelf verantwoordelijk is voor het opstellen van huisvestingsplannen, het uitvoeren van bouwprojecten en het beheer en onderhoud van de onderwijsgebouwen. Hiervoor ontvangen de schoolbesturen een jaarlijks vast te stellen budget van de gemeente.

[3] Juridisch versus economisch eigendom | Sdu

Op dit moment is doordecentralisatie niet aan de orde. Bij de actualisatie van het IHP wordt dit thema besproken.

3.1.8 Didam-arrest

Wanneer de gemeente juridisch eigenaar is van het schoolgebouw, moet zij bij het verhuren van een deel van het gebouw aan een commerciële partij, zoals een kinderopvang, rekening houden met het Didam-arrest. Alle partijen die mogelijk geïnteresseerd zijn, moeten gelijke kansen krijgen via een selectieprocedure.

Er zijn echter twee uitzonderingen op deze regel:

- Als er op basis van rechtmatige (objectieve, toetsbare en redelijke) criteria kan worden aangetoond dat slechts één serieuze gegadigde in aanmerking komt, dan is een selectieprocedure niet verplicht.
- In het geval dat het schoolbestuur het juridisch eigendom heeft, is het Didam-arrest niet van toepassing en kan het schoolbestuur rechtstreeks een huurovereenkomst sluiten.

Let op: Het Didam-arrest is sinds november 2021 van kracht. Het wordt sterk aanbevolen om voorafgaand aan elk project de regels te controleren. Bestaande situaties worden gedoogd en eerder gemaakte afspraken blijven geldig.

3.1.9 Opheffingsnorm en stichtingsnorm

In het onderwijs wordt gerekend met normen voor het stichten en opheffen van scholen. De norm is gebaseerd op het aantal inwoners en de leerlingendichtheid.

Opheffingsnorm

De opheffingsnorm voor Overbetuwe voor het primair onderwijs bedraagt 94 leerlingen[4]; de opheffingsnorm voor het voortgezet onderwijs is per schooltype afhankelijk. In de gemeente Overbetuwe zijn er geen scholen die nu en in de nabije toekomst met het aantal leerlingen onder de opheffingsnorm uitkomen. Voor het speciaal onderwijs zijn er geen opheffingsnormen.

Basisschool De Vallei in Driel is per 1 augustus 2024 opgeheven[5].

Stichtingsnorm

In de gemeente Overbetuwe is de stichtingsnorm voor het starten van een nieuwe basisschool 200 leerlingen voor het primair onderwijs. De stichtingsnorm voor het voortgezet onderwijs is per schooltype afhankelijk. Wettelijk geldt bij het stichten van een nieuwe school dat de stichtingsnorm binnen de duur van de onderwijssoort na de start van de bekostiging voor de nieuwe school behaald moet worden. Zo moet een basisschool de norm binnen 8 jaar halen, een havo-opleiding moet binnen 5 jaar aan de norm voldoen.

[4] Deze regeling is opnieuw geaccordeerd vanaf 1 augustus 2023.
[5] https://www.ad.nl/overbetuwe/democratische-basisschool-de-vallei-in-driel-stopt-ermee~a353c61d/?cb=5046ebob-e2do-495e-8f8c-f6c3e2aa2e3a&auth_rd=1

3.2 Gemeentelijk beleid en kaderstelling IHP

Het coalitieprogramma[6] "Duurzaam bruggen slaan" toont op hoofdlijnen de ambities van de coalitie voor de periode 2024-2026.

In het coalitieprogramma wordt benadrukt dat investeren in goed onderwijs nodig blijft: een leerling van nu is de sociale, verantwoordelijke en ondernemende volwassene van de toekomst.

De vijf speerpunten van het coalitieprogramma zijn:

- Duurzame en gezonde samenleving
- Leefbare en bereikbare samenleving
- Interactie met de samenleving
- Inclusieve en participatiesamenleving
- Werkende en leren samenleving

Met dit IHP dragen we bij aan de uitwerking van het coalitieprogramma. De speerpunten worden integraal meegenomen en in dit document uitgewerkt tot een langetermijnstrategie voor onderwijshuisvesting.

In de volgende paragrafen staan de kaderstellende afspraken die de schoolbesturen en de gemeente hebben gemaakt voor toekomstbestendige onderwijshuisvesting.

3.2.1 Doorgaande leerlijnen en kansengelijkheid

Om invulling te geven aan de visie "It takes a whole village to raise a child" wordt de ondersteuning voor leren en ontwikkelen rondom het kind georganiseerd. (Integrale) Kindcentra of Brede Scholen zijn een middel om de algemene ontwikkeling en kansengelijkheid te bevorderen voor kinderen van 0-13 jaar. Kinderopvang en primair onderwijs werken nauw samen aan een doorgaande leerlijn vanuit dezelfde visie en pedagogisch klimaat. Bij voorkeur zijn kinderopvang en onderwijs onder één dak gehuisvest.

Het is echter ook mogelijk om vanuit een netwerksamenwerking te werken aan doorgaande leerlijnen en kansengelijkheid. Voorwaarde is wel dat de kinderopvang samenwerkt met één, maximaal twee scholen, om optimaal aan te sluiten bij het pedagogische aanpak van de betreffende school/ scholen. Dit werkt beter in kleine kernen dan in een grotere kern zoals Elst ,waar er meerdere scholen in hetzelfde voedingsgebied van de kinderopvang liggen.

Ook tussen het primair onderwijs en het voortgezet onderwijs worden de doorgaande leerlijnen zo veel mogelijk doorgezet. Zo werken in de gemeente Overbetuwe basisscholen en middelbare scholen op projectbasis samen aan een doorgaande leerlijn van PO naar VO voor leerlingen van 10-14 jaar.

Samenwerking onderwijs en kinderopvang

Zowel gemeente als het onderwijs en de kinderopvangorganisaties zien meerwaarde om te investeren in langetermijnrelaties. Hiervoor is behoefte aan een generieke en herkenbare omschrijving van de visie op de ontwikkeling van kinderen in de gemeente Overbetuwe, met een definitie van de doelstellingen, uitgewerkt naar procesafspraken. Uitgangspunten hierbij zijn:

- Hoe eerder kinderopvang en onderwijs samenwerken voor de ontwikkeling van kinderen, hoe beter.
- Kinderopvang en onderwijs trekken op locatieniveau samen op. Hierdoor zorgen ze samen voor een pedagogisch klimaat en het spreken van 'dezelfde taal' naar ouders en kinderen.
- Zoek verbinding met elkaar en wees daarin, waar nodig, creatief in gebruik van ruimten en het organiseren van werkzaamheden.
- Heb oog voor de verschillende verplichtingen in de wetgeving voor opvang en onderwijs. Als een kinderopvangorganisatie gehuisvest wordt in de nieuwbouw, is het van belang om de wet- en regelgeving in de Programma's van Eisen te definiëren.

Bestuurlijk gaat de gemeente deze gesprekken faciliteren tijdens de LEA-overleggen (Lokale Educatieve Agenda-overleggen).

Verhuur aan kinderopvang – bestaande bouw

Zoals in 3.1.6 staat, is in principe het schoolbestuur juridisch eigenaar van het schoolgebouw. Wanneer een kinderopvangorganisatie gebruik maakt van leegstaande ruimten, sluit het schoolbestuur een huurovereenkomst af met de kinderopvangorganisatie. De gemeente stelt in samenwerking met het onderwijs en de kinderopvangorganisaties een verhuurbeleid op. Doel van dit verhuurbeleid is dat een duidelijke, gedragen visie wordt vastgelegd over (integrale) kindcentra in de gemeente Overbetuwe en dat er meer eenheid en transparantie is over de tarieven en voorwaarden van verhuur aan kinderopvangorganisaties. Waarbij er wél ruimte is voor maatwerk.

Voorbeelden van thema's voor maatwerk zijn:

- Betreft het een langjarig contract of een contract voor enkele maanden tot één jaar?
- Wat is de staat van de huisvesting en wat zijn de mogelijkheden voor gebruik van faciliteiten?
    - Denk aan wel/ geen gebruik van speelzaal of gymlokaal, gebruik van atelier of doe-lokaal, gebruik van muzieklokaal.
- Welke materialen of faciliteiten delen de kinderopvangorganisatie en de school?
- Criteria voor de exploitatie en onderhoudsvergoeding per locatie.

Verhuur aan kinderopvang – (ver)nieuwbouw

Bij elk nieuwbouwproject wordt onderzocht of de gemeente of de kinderopvang investeert in de ruimten voor kinderopvang. In principe investeert de gemeente niet in ruimte voor kinderopvang, tenzij er structureel onvoldoende kinder-/ peuteropvangplekken zijn in het voedingsgebied. Als de gemeente wel investeert in kinderopvang, ontvangt ze huurinkomsten als dekking voor de kapitaallasten. De exploitatie- en onderhoudslasten zijn voor het schoolbestuur. Het leegstandsrisico wordt afgedekt met een langjarige huurovereenkomst van ten minste 10 jaar.

Het opstellen van het verhuurbeleid is onderdeel van de ontwikkelagenda. In het verhuurbeleid worden de volgende thema's vastgelegd: doelstellingen en visie op kindcentra, uitgangspunten en afspraken. En de hoogte van het huurcomponent van de eigenaarslasten wordt vastgelegd. Er komen twee tarieven: een voor nieuwbouw en een voor bestaande bouw. Voor het bepalen van de tarieven wordt er, waar mogelijk, aansluiting gezocht met de verordening tarieven[7] van de gemeente Overbetuwe. Het kan ook zijn dat de verordening tarieven wordt aangepast aan de specifieke situatie voor onderwijshuisvesting. De huur die een school ontvangt, is kostprijsdekkend voor de exploitatielasten van het gebruik van de huurder.

Verhuur leegstaande lokalen en groei

Het is gebruikelijk dat scholen leegstaande lokalen verhuren aan derden, zoals kinderopvangorganisaties en samen een kindcentrum vormen. Kinderopvang en onderwijs werken dan samen aan doorgaande leerlijnen voor kinderen binnen hetzelfde pedagogische klimaat. De situatie wordt complexer, wanneer de school groeit. De vierkante meters die voor onderwijs bedoeld zijn, kunnen worden opgeëist voor het onderwijs volgens de WPO artikel 110.

We zijn ons ervan bewust dat dit schuurt met de ambities voor het realiseren van duurzame relaties tussen onderwijs en kinderopvang en samen werken aan doorgaande leerlijnen. Daarom is het van belang dat bij een dreigend capaciteitstekort onderwijs en kinderopvang hierover tijdig in gesprek gaan, zodat zowel het onderwijs als de opvang samen kunnen blijven werken aan de visie op de ontwikkeling van kinderen en het realiseren van doorgaande leerlijnen:

- Onderzoek of er alternatieven zijn om de kinderopvang wel op locatie te houden?
    - Kan de ruimte effectiever worden benut?
    - Kan kinderopvang mee-investeren in uitbreiding?
        - Kinderopvang compenseert bijvoorbeeld de kapitaallasten van de uitbreiding.
- Zijn er nabijgelegen locaties beschikbaar?

[7] Verordening tarieven gemeentelijke accommodaties 2024 gemeente Overbetuwe | Lokale wet- en regelgeving (overheid.nl)

VE-beleid

De gemeente heeft de wettelijke zorgplicht voor Voorschoolse Educatie (VE). De kinderopvangorganisaties zijn verantwoordelijk voor het VE-aanbod. De gemeente subsidieert de kindplaatsen voor kinderen met een (dreigende) (taal)achterstand die een indicatie hebben gekregen van het consultatiebureau voor VE. Om een optimale doorgaande leerlijn te realiseren, is het van belang dat VE-locaties in een school gesitueerd zijn.

Op 1 februari 2024 waren er 65 peuters met een VE-indicatie in de gemeente Overbetuwe. De peuters kunnen bij 27 kinderopvangorganisaties terecht, waarvan 20 organisaties een specifiek VE-aanbod aanbieden. De VE-aanbieders zijn SKAR, De Kleine Musketiers, Ukkiepuk en De Kikkerkoning.

Het tekstvak op deze pagina geeft de uitgangspunten weer voor opgroeien en ontwikkelen in relatie tot onderwijshuisvesting.

Uitgangspunten doorgaande leerlijnen

- Kinderopvang, primair en voortgezet onderwijs werken samen aan doorgaande leer- en ontwikkellijnen voor kinderen van 0-18 jaar.
- Elke school[8] is onderdeel van een (Integrale) kindcentrum voor het realiseren van een doorgaande leer- en ontwikkellijn voor kinderen van 0-13 of 2-13 jaar.
- In een kindcentrum werken meerdere partners samen aan de ontwikkeling van kinderen vanuit eenzelfde visie op de ontwikkeling van kinderen.
- Bij voorkeur wonen en werken kinderopvang en scholen samen onder één dak. Als dit niet mogelijk is, kunnen kinderopvang en een school ook volgens een netwerkmodel samenwerken aan de doorgaande leerlijn.
- In een kindcentrum kunnen ook wijkgerelateerde functies gehuisvest worden, mits er aan de voorkant duidelijke en werkbare afspraken zijn over samenwerking, beheer en exploitatie en de borging van hiervan.
- Een schoolbestuur kan bij leegstand van de onderwijscapaciteit deze in gebruik geven aan derden, zoals kinderopvang op grond van artikel 108 van de WPO.
    - Het schoolbestuur heeft hiervoor vooraf toestemming nodig van het college van B&W.
- Onderwijscapaciteit is primair bedoeld voor onderwijs. Dat betekent dat bij groei van een school, deze het huurcontract kan opzeggen volgens overeenkomst.
- Kinderopvang kan zelf investeren in huisvesting bij nieuwbouw. Aanvullende afspraken over de eigendomssituatie zijn noodzakelijk.
- De gemeente kan investeren in ruimten voor kinderopvang.
    - Per nieuwbouwproject wordt onderzocht of dit meerwaarde heeft en er voldoende dekking is voor de investering en de kapitaallasten.
- Als de gemeente investeert in de ruimten voor kinderopvang, voldoen de tarieven voor de kapitaallasten aan de "verordening tarieven gemeentelijke accommodaties 2024".
    - ~~Huurinkomsten die de gemeente ontvangt voor de verhuur van leegstaande lokalen, worden geïnvesteerd in KC-ontwikkeling.~~

[8] indien de mogelijkheden dat toelaten. Als er bijvoorbeeld in een kern geen kinderopvang wordt aangeboden, is het niet mogelijk om lokaal een kindcentrum te vormen.

3.2.2 Passend onderwijs en inclusief onderwijs

Passend onderwijs is gericht op het geven van onderwijs dat aansluit bij de specifieke behoeften van leerlingen. Het uitgangspunt is dat elk kind recht heeft op een passende plek in de buurt, zodat elk kind opgroeit met gelijke kansen en leerlingen niet onnodig worden buitengesloten. Alle leerlingen verdienen een plek op een school die past bij hun kwaliteiten en mogelijkheden. Passend onderwijs moet ervoor zorgen dat elk kind het beste uit zichzelf haalt. Scholen bieden daarom extra hulp aan leerlingen die dit nodig hebben, zoals kinderen met leer- of gedragsproblemen.

Inclusief onderwijs gaat verder dan passend onderwijs. In een inclusieve leeromgeving hebben alle kinderen en jongeren dicht bij huis, volwaardig en gelijkwaardig toegang tot een inclusieve leeromgeving waarin zij zich samen ontwikkelen en samen leren en participeren. Binnen een inclusieve leeromgeving zijn alle kinderen welkom op een school dicht bij huis. Er wordt vanuit een pedagogische basis gewerkt aan de brede ontwikkeling van alle kinderen. Elk kind ontwikkelt zich, wordt gezien en hoort erbij. De kinderen leren met en van elkaar. Het schoolteam is multidisciplinair en biedt de ondersteuning die nodig is om alle kinderen onderwijs te bieden. De inclusieve leeromgeving is toegankelijk voor alle kinderen, leraren en ouders.

De ontwikkeling van inclusief onderwijs is nog volop in beweging en daar wordt aan verschillende tafels aan gewerkt, denk hierbij aan landelijke wetgeving, bekostigingssystematiek, huisvesting, en samenwerking met zorg- en welzijnsorganisaties.

Het doel is om een omgeving te creëren waar alle leerlingen, ongeacht hun achtergrond of beperkingen, samen kunnen leren en meedoen. Een mooi voorbeeld in Overbetuwe is brede school De Plataan, waar de reguliere basisschool De Esdoorn onder één dak samenwerkt met SO-school Lichtenbeek. De leerlingen van beide scholen leren samen en komen met elkaar in contact, wat bijdraagt aan een gevoel van saamhorigheid en samenwerking.
Bij de nieuwbouwopgaven in dit IHP worden eventuele ruimtelijke consequenties voor passend onderwijs/ inclusief onderwijs in de initiatieffase vastgelegd. Als passend onderwijs/inclusief onderwijs extra ruimte vraagt bovenop de normatieve ruimtebehoefte moeten de onderbouwing, meerkosten en ruimtelijke consequenties voorgelegd worden aan het college en de gemeenteraad ter accordering.

Uitgangspunten passend en inclusief onderwijs

- De ruimtebehoefte wordt bepaald op basis van de verordening voorziening onderwijshuisvesting.
- Wanneer regulier en speciaal onderwijs onder één dak gehuisvest zijn, dan wordt de ruimtebehoefte bepaald per leerlingtype volgens de verordening.
- Als het extra ruimte vraagt om passend onderwijs/ inclusief onderwijs te realiseren, dan moet dat aantoonbaar gemaakt worden met een businesscase waarin ook eventuele dekkingsmogelijkheden worden uitgewerkt. Deze businesscase wordt ter goedkeuring voorgelegd aan het college.

3.2.3 Capaciteit schoolgebouw

De gemeente en schoolbesturen werken nauw samen om een evenwichtige verdeling van leerlingen over de schoolgebouwen in de gemeente te realiseren. Daarom worden in het IHP en voor elk project de demografische ontwikkelingen gevolgd en leerlingenprognoses nauwgezet geanalyseerd.

Dit is van belang om enerzijds overbezetting van schoollocaties te voorkomen en anderzijds leegstand van onderwijsfaciliteiten tegen te gaan. Het streven is om 'passende schoolgebouwen' te realiseren.

De capaciteit van een schoolgebouw moet aansluiten bij het voedingsgebied van de school. Voor het primair onderwijs betekent dit dat er in elke kern, en in grotere kernen in elke wijk, ten minste één school aanwezig is. Voor het voortgezet onderwijs strekt het voedingsgebied zich uit over de gemeente en omliggende dorpen en steden. Een aantal scholen, zoals scholen met een specifieke geloofsovertuiging of een onderscheidend onderwijsconcept, hebben een ruimer voedingsgebied.

Wanneer het leerlingenaantal van een school hoger wordt dan de beschikbare ruimte in het schoolgebouw, zijn er verschillende opties voor het verkrijgen van voldoende capaciteit voor onderwijs:

- In gesprek gaan met partners die ruimte huren binnen de onderwijscapaciteit over hoe de ruimte anders/ effectiever benutten?
- De gemeente verwijst bij het primair onderwijs met minimaal twee groepen naar een alternatieve locatie met voldoende ruimte.
- De school past een leerlingenbeleid toe, waardoor ouders een andere school kunnen kiezen waar wel plaats is.
- Uitbreiding met tijdelijke huisvesting.

We volgen de beleidsrijke lijn, zoals ook in het SHP is vastgesteld. Maar de gemeente behoudt het recht, bij verhuur van ruimten van het onderwijs, om terug te vallen op het vorderingsrecht volgens de WPO artikel 107.

3.2.4 Duurzaamheid

Duurzaam denken en doen is een gemeenschappelijk belang en wordt vanuit een breed perspectief benaderd: onderwijshuisvesting moet niet alleen functioneel en technisch in orde zijn, maar ook ruimtelijk en toekomstbestendig. Een gezonde leer- en werkomgeving maakt hier vanzelfsprekend deel van uit.

De gemeente Overbetuwe sluit in haar beleid aan bij de afspraken zoals deze in het Klimaatakkoord van Parijs (2015) zijn vastgelegd. Dat betekent dat de gemeente uitgaat van een CO2-reductie van 95% in 2050 (ten opzichte van 1990) en volledig aardgasvrij in 2050.

Bij projecten voor onderwijshuisvesting wordt aangesloten bij de 'Visie op Vastgoed 2025' en het 'gemeentelijke warmteprogramma' dat uiterlijk in 2026 wordt vastgesteld door de gemeente Overbetuwe. Het ontwerp en de uitvoering hiervan zijn afhankelijk van het project en mede afhankelijk van het beschikbare budget en eventuele subsidies.

De projecten worden op toekomstbestendige wijze binnen de beschikbare budgetten uitgevoerd: zij zijn minimaal bijna energieneutraal en voorbereid op de transitie naar volledig energieneutraal (BENGplus) en aardgasvrij. De installaties zijn relatief eenvoudig aanpasbaar en worden uitgevoerd volgens dezelfde compartimentering als de bouwkundige compartimentering. Er wordt gestreefd naar zoveel mogelijk circulair bouwen met herbruikbare materialen en volgens de ontwerpprincipes van natuur inclusief bouwen. Daarnaast wordt er zoveel mogelijk aansluiting gezocht bij werkzaamheden en ontwikkelingen in de buurt.

Netcongestie

Het aardgasvrij maken en daarbij het elektrificeren van de huisvesting kunnen belemmerd worden door de netcongestie.

Er is een aantal beheersmaatregelen om het net optimaal te benutten. Elke locatie is maatwerk. Om die reden is het van belang om al in de haalbaarheid- en initiatieffase een maatwerkplan op te stellen en de risico's tijdig in beeld te brengen. Onderdeel van dit plan kunnen zijn:

- Energie-efficiënt ontwerp, volgens de ontwerprichtlijnen van 'passief bouwen[9]'
- Zorg voor een lokaal efficiënt energienetwerk, denk hierbij aan warmte- en koudeopslag op locatie, een warmtepomp en zonnepanelen.
- Overweeg energieopslag op locatie, zoals een zoutbatterij.
- Onderzoek of energie-uitwisseling mogelijk is met nabijgelegen panden.

Uitgangspunten duurzaamheid en netcongestie

- ENG is de ambitie bij nieuwbouw en vernieuwbouw; BENG is de minimale vereiste.
    - Indien ENG op het moment van realisatie niet haalbaar is, dan wordt in het ontwerp geanticipeerd op een relatief eenvoudige opwaardering naar ENG.
    - Nul op de meter kan een keuze zijn voor het schoolbestuur.
- Aardgasloos is het uitgangspunt bij nieuwbouw en het streven bij vernieuwbouw en renovatie.
- Anticipeer in een vroeg stadium op de netcongestie in deze regio.
- Bij nieuwbouw is het gebouwsysteem bij voorkeur modulair en droog demontabel, vanwege de circulaire waarde en de aanpasbaarheid.
- Het installatieconcept is net als het bouwsysteem bij voorkeur modulair en daarmee aanpasbaar.
- Er wordt gestreefd naar zoveel mogelijk hergebruik van materialen.

[9] Passieve scholen hebben een comfortabel en een gezond binnenklimaat! - Stichting PassiefBouwen

3.2.5 Kwaliteit onderwijshuisvesting en uitgangspunten buitenruimte

Goed onderwijs vraagt om goede onderwijshuisvesting. De realiteit is dat 80% van de schoolgebouwen[10] in Nederland niet voldoet aan de huidige kwaliteitseisen voor een duurzame en/of gezonde leeromgeving.

Nieuwbouw

Het bouwbesluit beschrijft het minimale kader waaraan de nieuwbouw van een schoolgebouw moet voldoen. Het is voor onderwijshuisvesting niet genoeg om te voldoen aan een gezonde en toekomstbestendige leeromgeving. Daarom heeft Ruimte OK op initiatief van VNG, PO-Raad en VO-Raad, het Kwaliteitskader huisvesting 2021[11] opgesteld. Dit kwaliteitskader geeft aan waar een gezonde, duurzame en toekomstbestendige leeromgeving aan moet voldoen. Onderdeel van dit kwaliteitskader is het Programma van Eisen Frisse Scholen.
Dit kader is verder geactualiseerd in het document 'Bouwen aan de wereld van morgen'. Hierin worden de kwaliteitscriteria voor onderwijsvoorzieningen in het Funderend Onderwijs omschreven zoals de architectonische, functionele en technische kwaliteitscriteria die van belang zijn.

Uitgangspunt voor de gemeente Overbetuwe is het basisreferentieniveau (Bijlage D van het kwaliteitskader). In overleg kan hiervan afgeweken worden.

Gebruiksperiode en afstoten van een gebouw

Schoolbesturen zijn verplicht om de schoolgebouwen deugdelijk te onderhouden, volgens NEN 2767 – conditiescore 3. Wanneer het onderwijs een gebouw niet meer gebruikt, dan wordt het gebouw teruggegeven aan de gemeente. Bij het besluit over het teruggeven van het schoolgebouw maken schoolbestuur en gemeente schriftelijke afspraken over de bestemming die het gebouw en de kavel krijgen. Het gebouw moet in principe voldoen aan de vastgestelde conditiescore 3. In overleg kan hiervan afgeweken worden, bijvoorbeeld wanneer een gebouw een andere bestemming krijgt of gesloopt gaat worden.

Buitenruimte

[10] sectorale_routekaart_po-raad_vo-raad_vng.pdf (poraad.nl)
[11] Kwaliteitskader Huisvesting | Ruimte-OK

De buitenruimte van een school is net zo belangrijk als het schoolgebouw zelf. Daarom wordt bij de projecten die in dit Integraal Huisvestingsplan (IHP) zijn opgenomen, aandacht besteed aan het groen en beweegvriendelijk inrichten van de schoolpleinen.

Uitgangspunten voor schoolpleinen zijn:
- Ruimte voor gevarieerde speel- en leeractiviteiten.
- Ruimte voor ontspanning.
- Klimaatadaptieve elementen, zoals waterretentie en hittereductie.
- Toegankelijk, ook voor leerlingen met een beperking.

Het schoolbestuur en de eventuele kinderopvangpartner zijn verantwoordelijk voor een passend ontwerp en de inrichting van de buitenruimte.

Daarbij kunnen zij een beroep doen op subsidies bij de realisatie van nieuwbouw of het aanpassen van bestaande schoolpleinen voor vergroening en het beweegvriendelijk maken. Deze aanvragen zijn afhankelijk van de op dat moment beschikbare subsidies. Ook zijn crowdfunding en extra geld ophalen via een fancy fair of een sponsorloop methoden die schoolbesturen kunnen toepassen voor het verrijken van de buitenruimte.

Het schoolplein van een basisschool is in principe géén openbaar terrein, tenzij hier behoefte aan is vanuit de wijk als er bijvoorbeeld onvoldoende buitenspeelplekken blijken te zijn in de nabije omgeving. Als een schoolplein openbaar terrein wordt, is het van belang dat handhaving mogelijk is bij hangjeugd, laten slingeren van afval en ongeregeldheden op het plein. Per project worden er afspraken gemaakt over beheer, onderhoud van speeltoestellen en aansprakelijkheid.

Per schoollocatie is er voldoende buitenspeelruimte, conform kwaliteitskader 5 m2 per kind, behalve als dat bijvoorbeeld vanwege ruimtegebrek niet haalbaar is. Dan wordt er teruggevallen op de verordening met een minimum van 3 m2 per kind met een maximum van 600 m2. Ook wordt er slim nagedacht over meervoudig gebruik van de ruimte voor het creëren van extra ruimte. Een voorbeeld hiervan zijn kiss&ride parkeerplaatsen die tussen breng- en ophaaltijden worden gebruikt als atletiekbaan en voor balspelen.

Uit het Speelruimteplan 2.0 van de gemeente Overbetuwe blijkt dat er voldoende openbare speelplekken zijn voor kinderen van 0-13 jaar. Echter, voor jongeren van 12-18 jaar zijn er te weinig plekken, met uitzondering van Oosterhout en Zetten. De inrichting van de buitenruimte van het voortgezet onderwijs kan bijdragen aan meer plekken voor deze doelgroep.

Logistiek en verkeer

Het is van essentieel belang om de bereikbaarheid en verkeersveiligheid in schoolomgevingen te waarborgen. Een veilige en toegankelijke schoolomgeving draagt niet alleen bij aan het welzijn van leerlingen, ouders en personeel, maar stimuleert ook dat ouders hun kinderen eerder te voet of per fiets naar school brengen.

Een nieuwbouw of vernieuwbouwproject is een kans om de verkeerssituatie rondom een school te verbeteren. Dit omvat een duidelijke infrastructuur, verkeerseducatie voor leerlingen en afspraken met ouders over fietsenstallingen, aanrijroutes en tijdelijk parkeren. Hierbij is het expliciet van belang om rekening te houden met kwetsbare verkeersdeelnemers, zoals kinderen en mensen met een beperking in het kader van toegankelijke kindcentra voor iedereen. Denk hierbij ook aan ononderbroken routes voor mensen met een visuele beperking. In de haalbaarheidsfase en de initiatieffase is het van belang om deze opgave integraal te benaderen en te laten toetsen door experts en eventuele ervaringsdeskundigen.

Uitgangspunten kwaliteit onderwijshuisvesting en buitenruimte

- Het bouwbesluit is het wettelijk minimum voor de bouwkwaliteit.
- Kwaliteitskader onderwijshuisvesting en het PvE Frisse Scholen gemiddeld klasse B zijn de norm voor nieuwbouw en vernieuwbouw.
    - De uitvoering van dit kwaliteitskader is een balans tussen ambitie en (financiële) mogelijkheden.
        - Als er keuzes gemaakt moeten worden, beslist de bouwheer in samenspraak met de gemeente/ schoolbestuur (afhankelijk welke partij bouwheer is)
- Het kwaliteitskader huisvesting is leidend in de uitvoering van de huisvestingskwaliteit en de buitenruimte.
- De buitenruimte is onderdeel van de ontwerpopgave.
- Het schoolplein van de kindcentra is niet openbaar, tenzij er vanuit de wijk aanleiding is om dit wel openbaar te maken.
- Uitgangspunt is 5 m2 per kind schoolplein, maximaal 1.000 m2.
- Voor het voortgezet onderwijs maakt de school samen met de gemeente een plan voor aantrekkelijke buitenruimte voor jongeren van 12-18 jaar per (nieuwbouw)locatie.
- Bij de ontwikkeling van (ver)nieuwbouw worden ook de logistieke stromen rondom de school geanalyseerd en geoptimaliseerd.

3.3 Communicatie, rollen en verantwoordelijkheden

3.3.1 OOGO

Gemeente en schoolbesturen blijven ook na het vaststellen van dit IHP periodiek met elkaar in gesprek over onderwijshuisvesting in een Op Overeenstemming Gericht Overleg (OOGO). Deze vindt twee keer per jaar plaats: één in het voorjaar en één in het najaar. De gemeente is bestuurlijk vertegenwoordigd door de wethouder onderwijs en ambtelijk door de beleidsadviseur onderwijshuisvesting.

Tijdens het OOGO worden ten minste de volgende onderwerpen besproken:

- Ontwikkelingen onderwijshuisvesting
    - Wet- en regelgeving, gemeentelijk, schoolbesturen
    - Informeren over lopende projecten
- Voortgang thema's ontwikkelagenda
- Leerlingentelling en prognoses
- Financiën
- Doorkijk volgend kalenderjaar
- Informeren voortgang uitvoering IHP naar de Raad

3.3.2 Programmatische aanpak

Met de programmatische aanpak maken schoolbesturen en gemeenten afspraken met elkaar om beter samen te werken voor het realiseren van schoolgebouwen in lijn met de landelijke programma onderwijshuisvesting[12] . Dit moet leiden tot een integrale aanpak voor onderwijshuisvesting:

.

Dit kan op verschillende manieren:

- Standaardiseren van bepaalde producten*, zoals een draaiboek/ afsprakenbrief voor het vastleggen van verwachtingen, rollen en verantwoordelijkheden, een technisch programma van eisen en een TCO-model voor het in beeld brengen van investeringslasten en exploitatielasten.
- Standaardiseren van de marktbenadering/ aanbesteding.
- Standaardiseren van contracten voor onderhouds- en gebruiksfase.
- Samenvoegen van meerdere projecten in een mandje voor een aanbesteding van een architect, bouwteam, consortium of aannemer.

[12] www.pohv.nl

* Het Programma onderwijshuisvesting (pohv.nl) gaat in 2025 en 2026 standaardproducten beschikbaar stellen voor gemeenten en schoolbesturen.

Welke vorm van samenwerking en standaardisering van de projecten voor onderwijshuisvesting past bij de gemeente Overbetuwe en de schoolbesturen, wordt uitgewerkt in de ontwikkelagenda.

3.3.3 Maatwerk

De afspraken zoals in dit IHP zijn vastgelegd zijn kaderstellend. Het kan zijn dat maatwerk noodzakelijk is. Wanneer er geen consensus is tussen de gemeente en het schoolbestuur, valt men terug op de Verordening voorzieningen onderwijshuisvesting van de gemeente Overbetuwe. Het is van belang dat er altijd transparante verslaglegging is over de voortgang. Maatwerk en wijzigingen op dit IHP bij een project worden tijdens het OOGO besproken.

3.4 Borging haalbaarheid en continuïteit IHP

3.4.1 Reservering financiën

Met dit IHP wordt de verwachte investering (incl. BTW) voor de komende 16 jaar vastgelegd. De gevolgen voor de jaarlijkse kapitaallasten worden op basis van deze investeringsplanning in kaart gebracht.

Bij de vaststelling van dit IHP stemt de gemeenteraad in met het reserveren van middelen voor de uitvoering van het IHP voor een periode van 4 jaar, met een garantie voor een periode van 8 jaar en een doorkijk voor 16 jaar. Dit gaat over de stichtingskosten, indexering, consequenties voor de kapitaallasten en 5% voor bijkomende kosten en post onvoorzien.

Haalbaarheid uitvoeringsplanning IHP

Om de uitvoeringsplanning van dit IHP, zie H6.4, effectief te realiseren, zijn een gedegen organisatie en nauwe samenwerking tussen het schoolbestuur en de verschillende beleidsvelden binnen de gemeente essentieel. De gemeente werkt in de voorbereiding op de initiatieffase aan de volgende thema's, zoals:

- Beschikbaarheid van financiën.
- Beschikbaarheid van grond.
- Beschikbaarheid tijdelijke huisvesting tijdens de bouwperiode.
- Helderheid over kaders: hoeveel vierkante meters, welke partners, inpassing in omgeving, duurzaamheid, verkeer en veiligheid, sport en bewegen.
- Tijdige participatie met betrokkenen en omgeving.

De bouwheer stelt het projectplan op voor de ontwikkeling en realisatie van de nieuwbouw.

Startoverleg

Elk project begint met een overleg tussen de gemeente en het schoolbestuur om kansen en risico's vroegtijdig te identificeren. Bij elk project worden experts uit verschillende beleidsgebieden uitgenodigd, zoals gebiedsontwikkeling, participatie, duurzaamheid, vastgoed, jeugd, onderwijs, verkeer, sport en gezondheid.

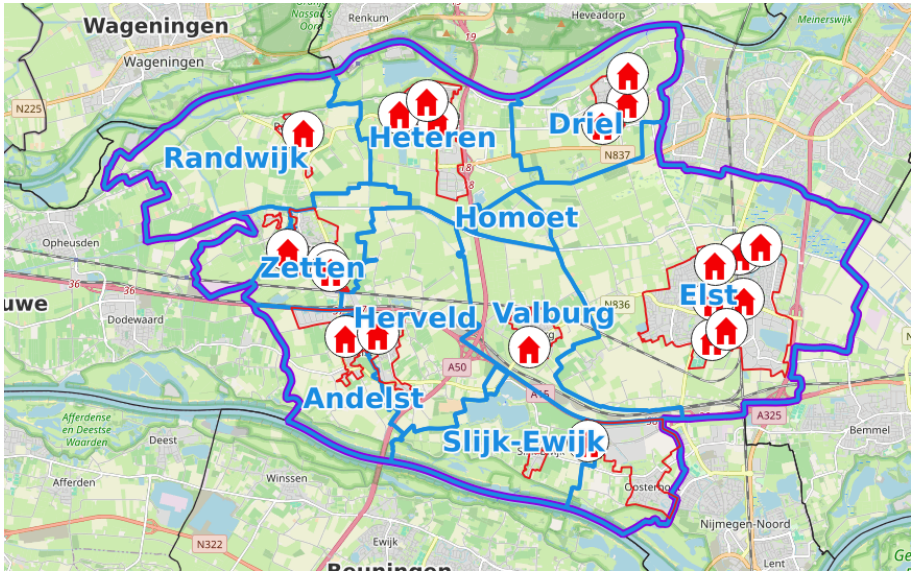
3.4.2 Actualiseren van IHP

Omdat dit IHP betrekking heeft op een periode van 16 jaar (van 2025 tot 2040), is tussentijdse actualisatie noodzakelijk. Dit betreft onder andere het monitoren van maatschappelijke ontwikkelingen, woningbouwontwikkelingen, veranderingen in de bevolkingssamenstelling, prijspeil voor de stichtingskosten en ontwikkelingen op het gebied van duurzaamheid. Het actualiseren van het IHP is een continue cyclus met terugkerende thema's:

- Elk half jaar, voortgang thema's ontwikkelagenda.
- Elk jaar, tijdens het OOGO in het najaar, worden de projecten voor het volgende jaar geactualiseerd. Bij deze projecten worden de prognoses en financiën getoetst en waar nodig aangepast.
- Elke 2 jaar worden de prognoses geactualiseerd en de financiële consequenties.
- Elke 4 jaar vindt er een actualisatie van het IHP plaats. Hierbij worden visie, prognoses, financiën, begrotingsbedragen en planning uitgewerkt.

Ook andere onderwerpen, zoals eventuele invloed van de wetswijziging op uitgangspunten in het IHP en ontwikkelingen bij schoolbesturen of de gemeente die van invloed zijn op de planning of projecten, worden in het OOGO besproken en waar nodig wordt het IHP aangepast. Aanpassingen worden bij het college ter goedkeuring voorgelegd.

4. Het onderwijslandschap in Overbetuwe

4.1 Demografische ontwikkelingen en prognoses

De gemeente Overbetuwe heeft 25 schoollocaties, waarvan 20 PO, 4 VO, 1 VSO en 1 SO-locatie die in een PO-locatie is gehuisvest. In totaal zijn er 7.650 leerlingen van 4 – 18 jaar op een inwoneraantal van 48.715 inwoners.

De gemeente Overbetuwe groeit qua inwonersaantallen. Dit komt met name door de extra woningbouw. In nagenoeg alle kernen zijn er plannen voor uitbreiding/ inbreiding voor woningbouw.

Bij een aantal scholen, zoals in Elst, Oosterhout en Driel, is het voedingsgebied breder dan de gemeente Overbetuwe. Dat betekent dat bij de prognoses, zie volgende alinea, ook demografische ontwikkelingen van nabijgelegen gemeenten worden meegenomen op hoofdlijnen.

In onderstaande tabel staan de woningbouwplannen opgenomen, zoals bekend in september 2024. De woningbouwplanning is ter indicatie opgenomen in dit IHP.

	Aantal scholen					Aantal leerlingen						
Dorp - Kern	PO	VO	VSO	SO	Totaal	PO 2023	VO 2023	VSO 2023	SO 2023	Totaal 2023	Aantal inwoners	Percentage leerlingen PO	Plannen woningbouw**
Driel	2				**2**	547				**547**	4.390	12%	174
Andelst en Herveld	2				**2**	367				**367**	4.895	7%	82
Heteren	2				**2**	358				**358**	5.060	7%	104
Oosterhout	1				**1**	330				**330**	2.550	13%	0
Randwijk	1				**1**	111				**111**	1.455	8%	31
Valburg en Homoet	1				**1**	132				**132**	2.030	7%	7
Elst	8	3		1*	**11**	2.065	2298		36	**4.399**	22.460	9%	1.000
Zetten en Hemmen	3	1	1		**5**	432	866	108		**1.406**	5.385	8%	136
Slijk-Ewijk en Loenen					**0**					**0**	490	0%	26
Totaal	**20**	**4**	**1**	**1***	**25**	**4.342**	**3164**	**108**	**36**	**7.650**	**48.715**		**1.560**

* locatie SO is een dependance, gehuisvest bij Brede School De Plataan

** gebaseerd op de gegevens van 1 januari 2024

4.2 Prognoses leerlingenontwikkeling per school en per kern

De prognoses, opgesteld door Pronexus in februari 2024, laten de volgende ontwikkelingen in de leerlingenaantallen zien. Een prognose voldoet aan de uitgangspunten van de VNG 'Programma voor het opstellen van leerlingenprognoses'.

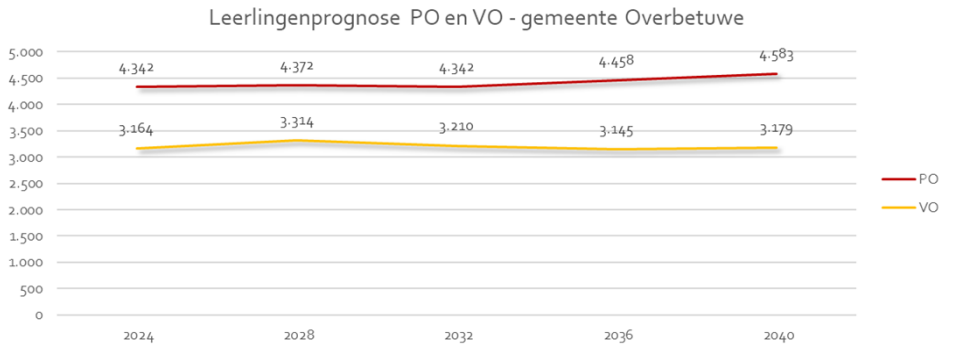
Van 2024 tot 2040 neemt het aantal leerlingen in het primair onderwijs toe met 241 leerlingen en met 15 leerlingen in het voortgezet onderwijs.

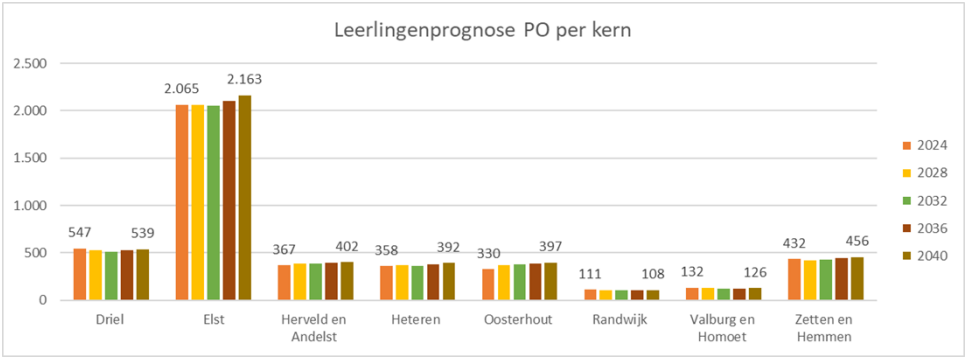
Primair onderwijs

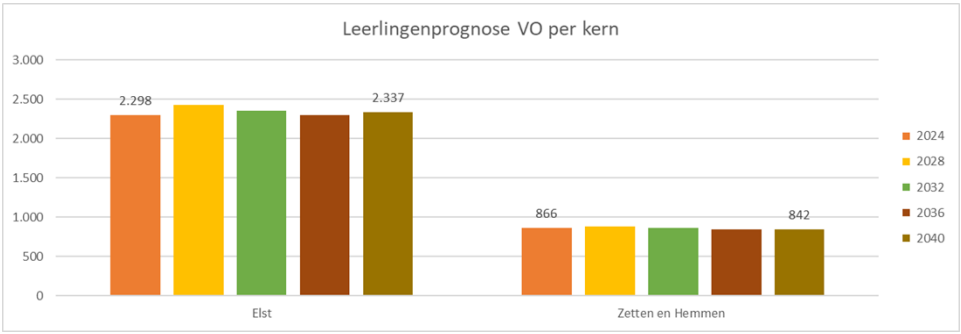
De meeste groei vindt plaats in Elst (+98 leerlingen), gevolgd door Oosterhout (+67), Herveld en Andelst (+35), Heteren (+34) en Zetten (+24). In Driel, Randwijk, en Valburg blijven de aantallen nagenoeg stabiel.

Voortgezet onderwijs

In Elst groeit het aantal leerlingen met 39, terwijl Zetten een afname van 24 leerlingen ziet. De groei bij het voortgezet onderwijs in Elst is lastiger te voorspellen vanwege meerdere groeigebieden voor woningbouw in het voedingsgebied van de scholen, zoals in Arnhem-Zuid en Nijmegen-Noord.

4.3 Ruimtebehoefte en capaciteit

De gemeente Overbetuwe heeft voldoende capaciteit aan onderwijshuisvesting. Echter, de capaciteit is onevenredig verdeeld. Zo is er in Driel een ruimtetekort voor het primair onderwijs en in Elst voor het voortgezet onderwijs. In Oosterhout zal het ruimtetekort toenemen. Voor het voortgezet onderwijs is er in Elst een fors tekort, en in Zetten een forse overcapaciteit.

Per school zijn er ook weer grote verschillen, zie tabel in bijlage 1B. Zo heeft Brede School De Zon (basisscholen De Elstar, De Wegwijzer en De Zonnepoort) en Brede School De Plataan (basisscholen De Esdoorn en SO Lichtenbeek) behoorlijke tekorten aan ruimte (gezamenlijk ruim 1.200 m2). Terwijl twee andere basisscholen in Elst een forse overcapaciteit hebben. Dit zijn bijvoorbeeld basisscholen Stap voor Stap en De Ark en Sunte Werfert.

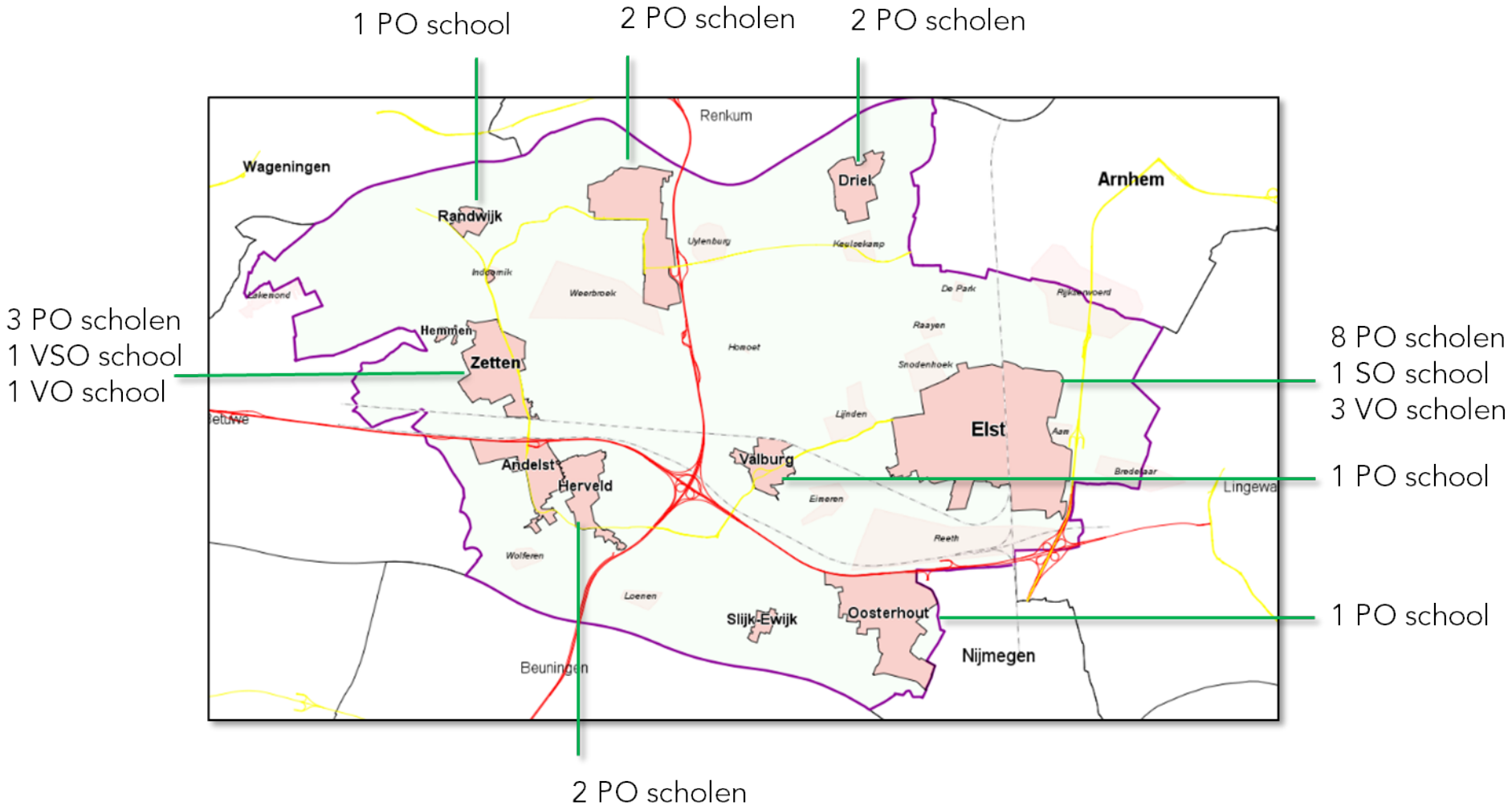
NB. Deze capaciteitsoverzichten kennen enige onnauwkeurigheid vanwege:

- Dit overzicht gaat uit van de permanente capaciteit, niet van tijdelijke uitbreiding vanwege de tijdelijke aard van deze voorzieningen.
- Verhuur en medegebruik zijn niet opgenomen in dit overzicht. Bij basisscholen wordt overcapaciteit vaak ingezet voor kinderopvang, en andere partners die een relatie hebben met kinderen van 0 – 12 jaar, denk aan logopedie en maatschappelijk werk.
- Niet alle schoolgebouwen zijn even functioneel ontworpen. Dat kan betekenen dat er (te) veel ruimte verloren gaat aan bijvoorbeeld gangen en slecht te gebruiken 'restruimte'. Dit kan betekenen dat scholen ruimtetekort ervaren, hoewel het normatief zou moeten volstaan.

Primair en (Voortgezet) Speciaal Onderwijs		Normatieve over-/ ondercapaciteit	
School	Capaciteit	2025	2035
Driel	**2.029 m2**	**-498 m2**	**-393 m2**
- PO	2.029 m2	-498 m2	-393 m2
Elst	**14.082 m2**	**1.844 m2**	**339 m2**
- PO	14.082 m2	1.844 m2	1.713 m2
- VO	13.948 m2	-2.940 m2	-2.621 m2
Herveld en Andelst	**2.610 m2**	**332 m2**	**257 m2**
- PO	2.610 m2	332 m2	257 m2
Heteren	**3.031 m2**	**810 m2**	**745 m2**
- PO	3.031 m2	810 m2	745 m2
Oosterhout	**1.824 m2**	**-91 m2**	**-313 m2**
- PO	1.824 m2	-91 m2	-313 m2
Randwijk	**848 m2**	**100 m2**	**125 m2**
- PO	848 m2	100 m2	125 m2
Valburg en Homoet	**1.506 m2**	**652 m2**	**682 m2**
- PO	1.506 m2	652 m2	682 m2
Zetten en Hemmen	**14.040 m2**	**1.666 m2**	**1.590 m2**
- PO	4.286 m2	1.666 m2	1.590 m2
- VO	9.754 m2	3.046 m2	3.147 m2
Totaal PO	**30.216 m2**	**4.815 m2**	**4.406 m2**
Totaal VO	23.702 m2	106 m2	526 m2

4.4 Het onderwijslandschap in één overzicht

Onderstaande afbeelding geeft per kern weer wat voor onderwijsvoorzieningen er zijn (Primair Onderwijs [PO], Speciaal Onderwijs [SO], Voortgezet Onderwijs [VO] en Speciaal Voortgezet Onderwijs [VSO]).

5. Bewegingsonderwijs

Visie

De gemeente Overbetuwe heeft sinds 2021 een sport- en beweegnota, getiteld 'Een leven lang gezond, vitaal en actief![13]'. Begin 2020 is in Overbetuwe het Lokale Sportakkoord gesloten:

- Iedereen doet mee
- Sportieve en gezonde jeugd
- Vitale sport- en beweegaanbieders
- Duurzame sportinfrastructuur

Onderzoek bezetting en beschikbaarheid gymvoorzieningen

In opdracht van de gemeente is er een onderzoek uitgevoerd naar de capaciteit van binnensportaccommodaties voor het onderwijs. Normatief is er volgens deze analyse voldoende capaciteit beschikbaar in de gemeente. In de praktijk wordt dat anders ervaren, met name in Elst en met name door het voortgezet onderwijs.

Vanwege de krapte voor het bewegingsonderwijs is er in Elst een tijdelijke blaashal en is de oude gymzaal van het OBC nog niet afgestoten. Dit biedt meer flexibiliteit voor het roosteren van de gymlessen.

De gemeente Overbetuwe heeft 14 permanente binnensportaccommodaties en 2 tijdelijke locaties, zie bijlage 2 voor een overzicht van de sportaccommodaties. De volgende twee locaties zijn in voorbereiding voor vervangende nieuwbouw:

- Sporthal De Wanmolen, Zetten, oplevering 2026
    - 3 zaaldelen zoals in de huidige situatie
- Multifunctioneel sportcentrum De Helster, Elst, oplevering onbekend
    - Van 2 zaaldelen naar 3 zaaldelen.

Gymzalen en/of een sporthal die onderdeel zijn van een schoolgebouw die vervangende nieuwbouw krijgt, worden meegenomen in het haalbaarheidsonderzoek van de ontwerpopgave.

Er zijn beleidsregels vastgelegd om te bepalen of en wanneer de huisvesting van een sportvoorziening nieuw gebouwd moet worden, danwel vervangen of gerenoveerd:

- Voorzieningen voor bewegingsonderwijs worden benut door scholen die zo nabij mogelijk gelokaliseerd zijn: logische geografische benutting.
- De gymzalen zijn functioneel ingericht: passend bij de behoefte.
- De voorzieningen zijn duurzaam en comfortabel, vooral ten aanzien van temperatuur en ventilatie.

[13] Sportnota 'een leven lang gezond, vitaal en actief!

6. Financiën en meerjarenplanning

De meerjarenplanning voor de vervanging/ verbetering van de kwaliteit van schoolgebouwen is een complexe taak, voornamelijk vanwege het grote aantal schoolgebouwen in de gemeente dat in aanmerking komt voor vervangende nieuwbouw of vernieuwbouw.

Het vervangen van schoolgebouwen heeft daarnaast invloed op de ruimtelijke omgeving en vereist personele inzet van zowel schoolbesturen als de gemeente. Bovendien legt deze opgave extra druk op de gemeentelijke begroting, aangezien er in het verleden geen budget voor was gereserveerd.

6.1 Financiën onderwijshuisvesting

Een heldere demarcatie voor de financiën en afspraken voor de vervanging en verbetering van schoolgebouwen zijn van groot belang om de voortgang van het Integrale Huisvestingsplan (IHP) te waarborgen. Bij vervangende nieuwbouw of vernieuwbouw is de gemeente verantwoordelijk voor de investering op basis van de normatieve ruimtebehoefte. De schoolbesturen investeren in eventueel aanvullende kwaliteit binnen de geldende wet- en regelgeving.

Wanneer bij vernieuwbouw of renovatie de normatieve ruimtebehoefte lager ligt dan de werkelijke oppervlakte van de bestaande school, is het aan de school zelf om eventuele extra m² binnen de bestaande huisvesting te bekostigen om op het gewenste kwaliteitsniveau te komen.

Het budget dat de gemeente beschikbaar stelt, is in principe kaderstellend.

- Samenwerkingsovereenkomst
    - Maximaal 2 jaar vóór de geplande start uitvoering ontvangt de bouwheer het voorbereidingskrediet. Dat is 8% van het stichtingskostenkrediet.
    - In samenwerkingsovereenkomst worden de betaaltermijnen van de 92% vastgelegd.
- Van de bouwheer wordt verwacht om effectief met de beschikbare middelen om te gaan en gedegen te begroten.
- De gemeente draagt het risico van onvermijdelijke budgetoverschrijdingen.
    - Extra budget voor een project kan consequenties hebben voor de planning van de daaropvolgende projecten in het IHP.

Binnenklimaat en verduurzamen

Bij de nieuwe wetgeving zijn schoolbesturen verantwoordelijk voor de verduurzaming en een goed binnenklimaat. Dat betekent dat de gemeente in principe niet bijdraagt aan de verduurzaming en/of maatregelen voor het verbetering van het binnenklimaat. Hierop zijn twee uitzonderingen:

- Bij nieuwbouw, vernieuwbouw- en renovatieprojecten zoals vermeld in dit IHP.
- Als er vanuit de Rijksoverheid een subsidie is voor het verbeteren van het binnenklimaat en/of de verduurzaming van schoolgebouwen. Welk deel het schoolbestuur op zich neemt en welk deel de gemeente, is afhankelijk van de voorwaarden van de subsidie.

6.2 Uitgangspunten investeringsbedragen

Stichtingskosten

Stichtingskosten zijn alle kosten voor de bouw, directiekosten en bijkomende kosten zoals honoraria voor architect en adviseurs, onvoorzien, leges en nutsvoorzieningen.

De stichtingskosten per vierkante meter zijn gebaseerd op het Kwaliteitskader voor toekomstbestendige onderwijshuisvesting, zie bijlage D[14].
Deze bedragen zijn gebaseerd op een benchmark van meerdere recent opgeleverde projecten, en hebben betrekking op de investering voor volledige nieuwbouw of vernieuwbouw.

Er zijn verschillende maatregelen die kunnen bijdragen aan het verbeteren van de kwaliteit van de huisvesting:

- Nieuwbouw: (Vervangende) nieuwbouw op dezelfde of een andere locatie. Levensduur > 50 jaar.
- Vernieuwbouw: behoud van bestaande structuur - het grondig renoveren van het gebouw. Levensduur > 50 jaar.
- Levensduurverlengende renovatie: het renoveren van een gebouw. Levensduur > 25 jaar.
- Upgrade: het passend maken van de huidige onderwijshuisvesting. Levensduur > 15 jaar.

Stichtingskosten, peildatum april 2024

Stichtingskosten	per m2/ bvo PO	VO	afschrijvings-termijn
Nieuwbouw	€ 3.761	€ 3.132	50 jaar
Renovatie	€ 2.257	€ 1.879	25 jaar
Upgrade	€ 752	€ 626	15 jaar

De stichtingskosten zijn exclusief project specifieke bijkomende kosten.

Bijkomende kosten

Bijkomende kosten zijn alle kosten die wél bij de projectkosten horen, maar geen onderdeel zijn van de stichtingskosten. Deze bijkomende kosten vallen dan ook buiten de scope van het IHP. Het is echter wel noodzakelijk voor de gemeentelijke begroting om rekening te houden met de bijkomende kosten.

De gemeente rekent gemiddeld met 5% bijkomende kosten per project.
Afhankelijk van het project zitten daarin thema's zoals,

- Tijdelijke huisvesting.
- Sloop van gebouwen.
- Bouwrijp maken.
- Eventueel: aankoop grond.
- Bij uitbreiding: extra inrichting.
- Extra onderzoeken, zoals: flora en fauna, verkeer, asbestsanering, archeologische vondsten, bodemverontreiniging, paalfundering.
- Gemeentelijke plan- en apparaatskosten.
- Kosten onvoorzien

N.B. Kosten voor bredere voorzieningen, zoals kinderopvang en bewegingsonderwijs, zijn niet meegenomen in de raming van de stichtingskosten en de bijkomende kosten.

Vergoeding per project

De vergoeding per project wordt bepaald door de normatieve ruimtebehoefte te vermenigvuldigen met het dan geldende bedrag per m², zie tabel links op deze pagina.

De normatieve ruimtebehoefte is gebaseerd op de leerlingenprognoses van februari 2024, uitgevoerd door Pronexus. Uitgangspunt is gebaseerd op de gemiddelde ruimtebehoefte voor de komende 15 jaar. Als uit recente leerlingencijfers blijkt dat er substantiële afwijkingen zijn, gaan de gemeente en het schoolbestuur in gesprek om tot passende afspraken te komen.

[14] Kwaliteitskader_Huisvesting_juni_2024.pdf

Bij aanvang van een nieuwbouw, vernieuwbouw- of een renovatieproject wordt de normatieve ruimtebehoefte getoetst. Kloppen de geprognotiseerde aantallen leerlingen waarop de normatieve ruimtebehoefte is gebaseerd met de werkelijke aantallen en de groei-/krimp verwachtingen? Wanneer dat afwijkt, wordt dit onderzocht en worden eventuele gevolgen voor de ruimtebehoefte in kaart gebracht.

Vervolgens wordt waar nodig de financiële raming herijkt aan de hand van de eventueel aangepaste ruimtebehoefte en de dan geldende bedragen voor de stichtingskosten per m². Dit leidt tot een businesscase op basis waarvan de besluiten worden genomen over de werkelijke investeringsbedragen.

Het bedrag per vierkante meter is afhankelijk van de gekozen maatregel ((ver)nieuwbouw of renovatie). De stichtingskosten voor het VO is lager per vierkante meter dan voor het PO, omdat projecten in het voortgezet onderwijs een groter zijn van omvang.

In de ontwikkelagenda wordt de wijze van cofinanciering uitgewerkt op basis van de TCO-benadering. Dit draagt bij aan een transparante demarcatie en geeft helderheid richting accountantscontroles.

Kapitaallasten

Vanaf het jaar nadat het schoolgebouw in gebruik is genomen, schrijft de gemeente af op de kapitaallasten. Dat is de jaarlijkse aflossing en rente. In bijlage 3 wordt cumulatief weergegeven wat dit betekent voor de vervangingsopgave van gemeente Overbetuwe.

Boekwaarde

Het kan zijn dat er schoolgebouwen zijn die technisch en functioneel zijn afgeschreven, maar financieel niet zijn afgeschreven. Dat is de boekwaarde van een gebouw. Bij vervangende nieuwbouw moet deze boekwaarde in een keer worden afgeschreven. Als een (te) hoge boekwaarde in een keer afgeschreven moet worden, kan dit negatieve gevolgen hebben voor de solvabiliteit van de gemeente en kan dit ook de investeringsruimte voor andere projecten beïnvloeden. Als het pand (deels) behouden wordt en bijvoorbeeld een andere functie krijgt of de huisvesting gerenoveerd of vernieuwbouwd wordt, dan wordt de boekwaarde meegenomen in de afschrijving van de bijkomende kapitaallasten. Dat heeft minder grote gevolgen voor de solvabiliteit van de gemeente.

6.3 Uitgangspunten investering, rente en afschrijven

Uitgangspunten investering gemeente:

- **Prijspeil:** april 2024
- **Indexatie:** BDB-index
- **Afschrijven nieuwbouw/ vernieuwbouw:** 50 jaar
- **Afschrijven levensduurverlengende renovatie:** 25 jaar
- **Afschrijven upgrade:** 15 jaar
- **Afschrijven:** Annuïtair
- **Rente:** 1,5%
- **Kwaliteit huisvesting:** Kwaliteitskader RuimteOK; BENGplus[15]
- **Binnenklimaat:** Gemiddeld Klasse B PvE Frisse scholen
- **BTW:** Alle bedragen zijn inclusief BTW

Op posten, zoals tijdelijke huisvesting (huur), sloopkosten, verhuiskosten en vergroening van pleinen wordt niet afgeschreven. Dit wordt in het eerste volledige jaar van het gebruik van het vernieuwde schoolgebouw opgenomen.

Indexering

De indexering van de normvergoeding gebeurt jaarlijks aan de hand van de BDB-index. In de financiële meerjarenplanning wordt aangesloten bij de gemeentelijke begrotingssystematiek en wordt er geen rekening gehouden met indexaties. Werkelijke prijsstijgingen worden meegenomen bij de actualisatie.

[15] BENGplus is een installatieconcept dat voorbereid is op aanpassing naar ENG.

6.4 Prioritering planning projecten onderwijshuisvesting

In de gemeente Overbetuwe zijn er 18 gebouwen die technisch en functioneel verouderd zijn. Daarnaast zijn er 6 schoolgebouwen (5 PO en 1 VO, zie bijlage 1b) die kampen met structureel capaciteitstekort.

Zoals eerder aangegeven is de urgentie groot om te investeren in de schoolgebouwen. Om tot een realistische fasering te komen, zijn alle schoollocaties geprioriteerd op basis van de volgende stappen:

1. Wettelijke zorgplicht voor voldoende capaciteit: check op structurele capaciteit per locatie.
2. Leeftijd gebouw: schoolgebouw dat voor 2020 gerealiseerd is, is na 40 jaar afgeschreven.
    a. NB. de gebouwen die na 2020 gerealiseerd zijn, worden afgeschreven over een periode van 50 jaar.
3. Kwaliteit van de schoolgebouwen op basis van de quickscans van hevo 2019. Deze quickscans zijn 5 jaar oud. Waar nodig zijn afgelopen jaar de quickscans geactualiseerd. In de quickscans zijn de schoolgebouwen beoordeeld op: uitstraling, bouwkundige staat, veiligheid, binnenmilieu, exploitatie en onderwijskundige kwaliteit.
4. Prioritering op basis van maatschappelijke en/of onderwijskundige overwegingen, zoals geplande woningbouw of het samenbrengen van twee of meerdere scholen onder één dak.

Zoals beschreven in Hoofdstuk 1, is in het SHP een eerste prioritering gemaakt voor het verbeteren van de onderwijshuisvesting. Deze prioritering is als uitgangspunt genomen en getoetst met de schoolbesturen op basis van bovenstaande criteria. De planning is in overleg tussen de gemeente en schoolbesturen iets aangepast, zodat deze haalbaar en realistisch is.

Op deze pagina is de volgorde van de projecten voor nieuwbouw of vernieuwbouw van de schoolgebouwen weergegeven.

	Planning nieuwbouw/ vernieuwbouw IHP				
	Plaats	School	Schoolbestuur	Bouwjaar	Jaar in gebruikname
	Blok 1				
	Driel	De Vallei			
08RP	Driel	De Kameleon	Wonderwijs	1958	2026
08EY en 24HY03	Elst	De Plataan: De Esdoorn en Lichtenbeek	Wonderwijs en De Onderwijsspecialisten	1953, 2008	2026
06ZA	Driel	De Meeuwenberg	Trivium	1948	2028
17IM01	Elst	Lyceum Elst - uitbreiding	Quadraam	2011	2028
03XB	Oosterhout	Sam Sam	Wonderwijs	1965	2028
08BU	Zetten	Ds. van Lingen	CPOV	1978	2028
	Elst	Nieuwbouw PO-school	Wonderwijs		2029
09DV	Zetten	De Okkernoot	Wonderwijs	1979	2031
07OZ	Zetten	Lammerts van Bueren	Lingerijn	1974	2031
08RP	Driel	De Kameleon	Wonderwijs	1958	2032
09TW	Elst	De Ark	Trivium	1977	2032
09FB	Elst	Stap voor Stap	Wonderwijs	1977	2032
00TM00	Zetten	Hendrik Pierson College	Lingerijn	1970	2033
05XQ	Randwijk	School met de Bijbel	SMDB	1952	2034
00GX	Valburg	St. Jacobusschool	Wonderwijs	1965	2035
06GD	Elst	Sunte Werfert	Wonderwijs	1953	2035
09CD	Herveld	Clara Fabricius	Trivium	1971	2036
03YJ	Herveld	St.Willibrordus	Wonderwijs	1904	2036
10OV	Heteren	Vogeltuin: Tuin 17	Wonderwijs	2010	2039
04PH	Heteren	Vogeltuin: Julianaschool	Trivium	1992	2039
20TZ04	Elst	Westeraam	Quadraam	2002	Na periode van dit IHP
08KH	Elst	't Startblok	Wonderwijs	2005	
01JH02	Zetten	Meforta	De Onderwijsspecialisten	1935, 2005	
08EY en 24HY03	Elst	De Plataan: De Esdoorn en Lichtenbeek	Wonderwijs en De Onderwijsspecialisten	1953, 2008	
08VT	Elst	De Zon: De Wegwijzer	Trivium	2008	
28CF	Elst	De Zon: Zonnepoort	Wonderwijs	2008	
28BG	Elst	De Zon: De Elstar	Wonderwijs	2008	
20TZ11	Elst	Lyceum Elst	Quadraam	2011	
17IM01	Elst	OBC Elst	Lingerijn	2021	

6.5 Toelichting planning per kern

6.5.1 Driel

In Driel waren er tot augustus 2024 3 basisscholen. Dat zijn De Kameleon [1960, 1985], De Meeuwenberg [1948] en De Vallei [1958]. Basisschool De Vallei is per 1 augustus 2024 opgeheven en maakt geen onderdeel meer uit van dit IHP. De twee andere basisscholen zijn ouder dan 40 jaar en technisch en functioneel verouderd.

De Meeuwenberg krijgt in blok 1 (2025-2028) vervangende nieuwbouw op de locatie van voormalige basisschool De Vallei.

Basisschool De Kameleon, fusieschool Drieluik en De Meander 2015 hebben een structureel ruimtetekort. Het oplossen van dit ruimtetekort is maatwerk en wordt in blok 1 opgepakt. De nieuwbouw voor De Kameleon staat gepland voor vervangende nieuwbouw in blok 2 (2029 – 2032). Het is nog niet vastgesteld op welke locatie er nieuwbouw komt. Hiervoor zijn verschillende opties.

Legenda

- Wonderwijs
- Trivium
- School met de Bijbel
- Lingerijn
- CPOV
- Quadraam
- Onderwijsspecialisten

Naam school

1. Ontwikkeling 2025 - 2028
2. Ontwikkeling 2029 - 2032
3. Ontwikkeling 2033 – 2026
4. Ontwikkeling 2037 - 2040

Geen nummer; geen onderdeel van dit IHP

6.5.2 Elst

Brede scholen

In het jaar 2000 is er in Elst geïnvesteerd in meerdere Brede Scholen. Deze gebouwen zijn zowel technisch als functioneel adequaat. Echter, Brede Scholen De Plataan en De Zon kampen met een structureel ruimtetekort. Voor De Plataan wordt een scenariostudie gemaakt voor een structurele oplossing. Voor Brede School De Zon is besloten om een nieuwe locatie voor primair onderwijs te realiseren in het westen van Elst voor één van de scholen van Brede School De Zon. Het oplossen van dit ruimtetekort is maatwerk en wordt in blok 1 (2025-2028) opgepakt.

Onderstaande tabel geeft de 3 brede scholen in Elst weer.

Brede School	Basisscholen	Overige voorzieningen
De Zon [2008]	De Elstar, De Zonnepoort, De Wegwijzer	Kinder- en peuteropvang, gespecialiseerde kinderopvang
De Kersentuin [2005]	Het Startblok	Kinderopvang, kinderfysiotherapie, mentale ondersteuning en onderzoek, logopedie
De Plataan [1953, 2008]	De Esdoorn en SO Lichtenbeek (nevenvestiging)	Kinderopvang

Basisscholen die geen onderdeel zijn van een Brede School

Er zijn drie basisscholen die geen onderdeel uitmaken van een Brede School. Dit zijn Sunte Werfert [1953], De Ark [1977] en Stap voor Stap [1977]. Deze drie scholen zijn ouder dan 40 jaar en technisch verouderd. Dat betekent dat deze scholen worden meegenomen in de planning voor het IHP. Deze drie scholen kampen met normatieve overcapaciteit. Deze overcapaciteit wordt grotendeels ingevuld door andere partners, zoals kinderopvang. Desondanks is er nog steeds leegstand. De schoolbesturen van de scholen kunnen overwegen om meer ruimte te verhuren voor extra dekking van de exploitatielasten, teruggeven van een deel van het pand aan de gemeente of partieel slopen.

Sunte Werfert staat gepland voor blok 3 (2033-2036) voor vervangende nieuwbouw of vernieuwbouw op dezelfde locatie.

De basisscholen Stap voor Stap en De Ark liggen naast elkaar. Het zijn beide eenlaagsgebouwen en ze nemen relatief veel ruimte in beslag. Het samen onder één dak huisvesten van deze scholen is een logische stap voor toekomstbestendige huisvesting op deze locatie. Daarbij wordt onderzocht of de nieuwbouw van deze scholen onderdeel kan zijn van een brede integrale gebiedsontwikkeling, met onder andere kinderopvang, sport en woningbouw. De mogelijkheden hiervoor moeten uiterlijk in blok 2 worden onderzocht. De nieuwbouw van deze scholen staat gepland in blok 2 (2029-2032). Om de scholen onder één dak te huisvesten, is het ook van belang dat de MR tijdig betrokken wordt bij deze ontwikkeling.

Middelbare scholen

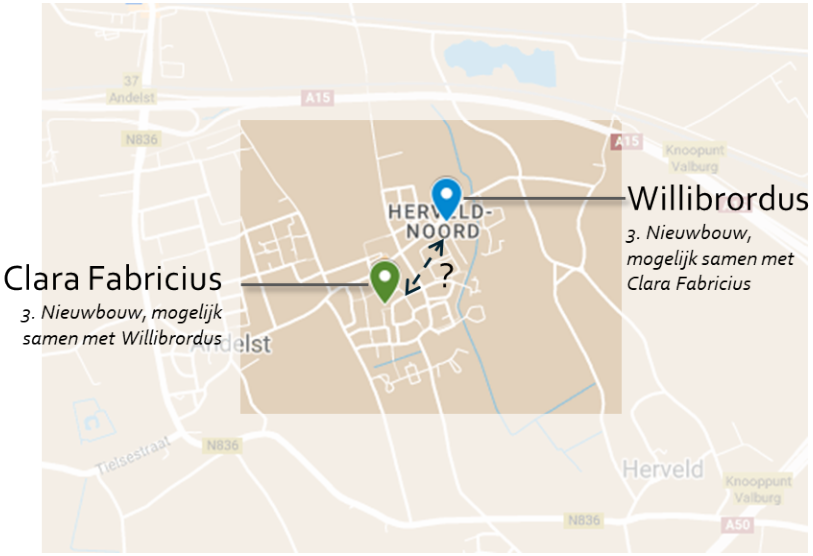
In Elst zijn er drie middelbare scholen. Dit zijn OBC Elst [2021], Westeraam [2004] en Lyceum Elst [2011]. Geen van deze scholen is ouder dan 40 jaar, waardoor ze in principe buiten het IHP vallen. Echter, Lyceum Elst kampt met een aanzienlijk ruimtegebrek. De helft van de leerlingen zit in tijdelijke units, wat zowel onderwijskundig als financieel niet wenselijk is. Op korte termijn wordt er gestart met de uitbreiding op dezelfde locatie voor Lyceum Elst. Het Westeraam heeft geen normatief ruimtegebrek, maar ervaart wel ruimtegebrek voor enkele vakken. Het verbeteren van de functionaliteit valt buiten dit IHP.

6.5.3 Herveld

In Herveld zijn twee basisscholen die ouder zijn dan 40 jaar en technisch verouderd. Dit zijn De Willibrordusschool [oudste bouwdeel uit 1912] en de Clara Fabricius [1971]. De Willibrordusschool was een zelfstandig schoolbestuur en is sinds vanaf 1 januari 2025 onderdeel van Stichting Wonderwijs.

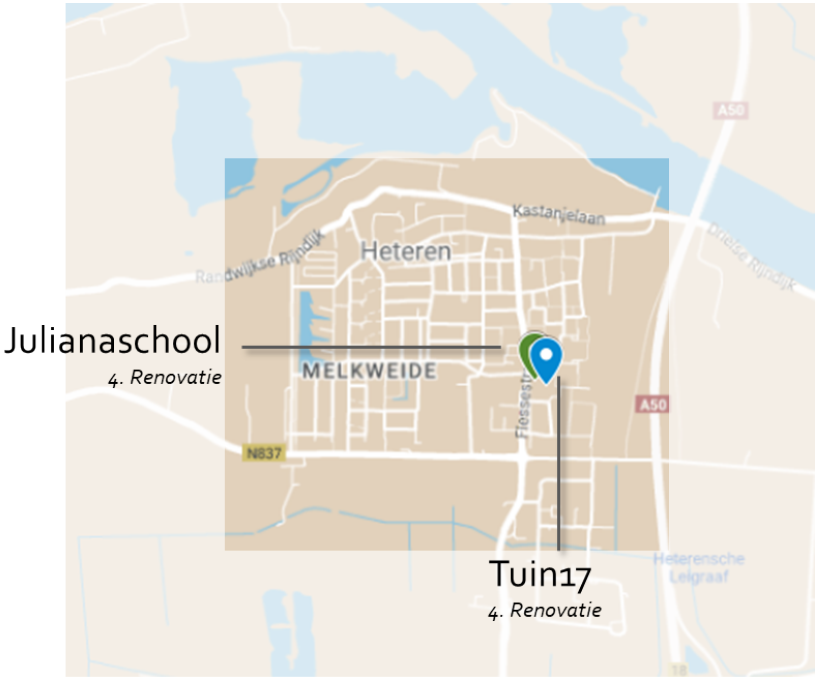
Voor beide scholen staat vervangende nieuwbouw gepland in blok 3 (2033-2036), waarbij onderzocht wordt of beide scholen onder één dak gehuisvest kunnen worden. Door beide scholen onder één dak te huisvesten komt er één schoollocatie in Herveld en kunnen de scholen elkaars krimp en groei opvangen. Daarbij komt er ten minste één schoollocatie vrij voor herontwikkeling. Een nog uit te voeren scenario onderzoek moet uiterlijk in blok 2 (2029-2032) duidelijkheid geven over de locatie en de mogelijke huisvesting onder één dak. Om de scholen onder één dak te huisvesten, is het ook van belang dat de MR tijdig betrokken wordt bij deze ontwikkeling.

6.5.4 Heteren

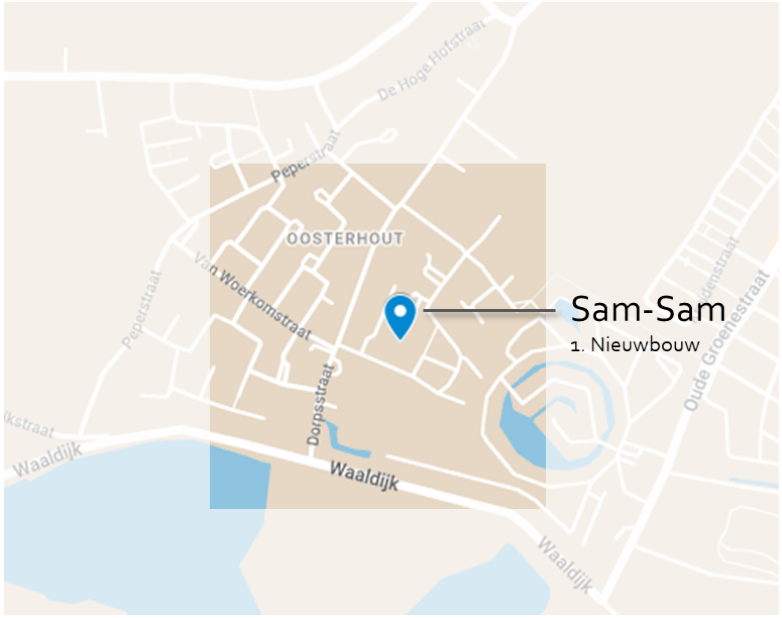
In Heteren is de Brede School De Vogeltuin. Deze Brede School is begin 2000 gerealiseerd in een voormalig kantoorgebouw waar achtereenvolgens de gemeente Heteren en de Rabobank in gehuisvest zijn. In de Brede School zitten basisschool Tuin 17 [1992], de Julianaschool [1992], kinderopvang en peuterspeelzaal. Tuin 17 is een fusieschool van basisschool de Haafakkers en De Klimboom.

Deze locatie staat gepland voor levensduurverlengende renovatie in blok 4 (2037-2040). Daarnaast is er groot onderhoud nodig. Dit is deels nodig vanwege de leeftijd van het pand (32 jaar) en het feit dat de voormalige functie kantoor was en geen school. De gemeente is met de schoolbesturen in gesprek over de aard van de onderhoudswerkzaamheden en welk deel voor rekening komt van de schoolbesturen en welk deel de gemeente betaalt.

6.5.5 Oosterhout

In Oosterhout zit basisschool Sam-Sam [1965]. Basisschool Sam-Sam heeft een structureel normatief ruimtetekort, welke in de komende 16 jaar zal blijven toenemen. Daarbij is het gebouw technisch verouderd. Daarom staat voor deze locatie vervangende nieuwbouw gepland in blok 1 (2025-2028), passend bij de beoogde groei van het aantal leerlingen. Er is reeds een start gemaakt met de initiatieffase.

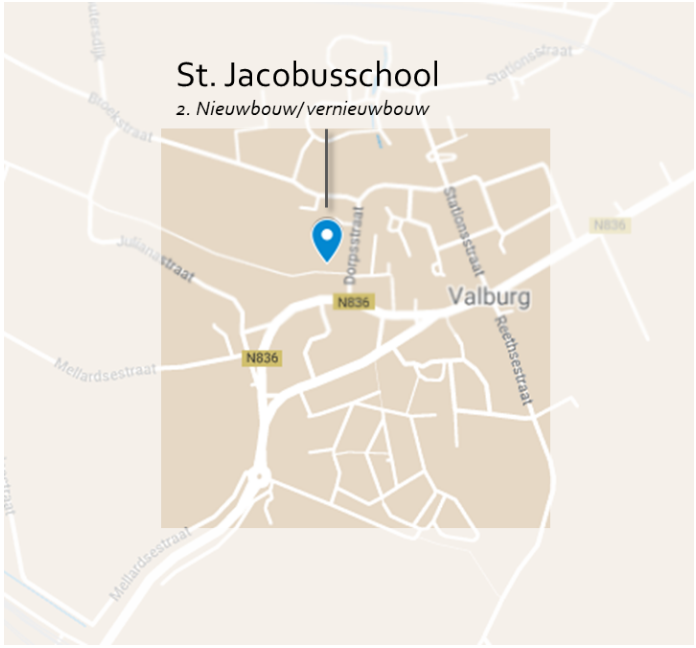
6.5.6 Randwijk

In Randwijk zit de School met de Bijbel [1952]. Het schoolgebouw is gedateerd, maar voldoet functioneel. Er is nieuwbouw of vernieuwbouw gepland voor deze locatie, start in blok 2; in gebruikname in blok 3 (2033-2036). Vernieuwbouw is een aantrekkelijke optie vanwege de karakteristieke uitstraling van het gebouw. Bovendien is de gymzaal die aan het gebouw is gebouwd in dezelfde stijl, nog geen 20 jaar geleden gerealiseerd. Het biedt meerwaarde om hierbij aan te blijven sluiten.

6.5.7 Valburg

In Valburg zit de Jacobusschool [1965]. Het schoolgebouw is technisch en functioneel verouderd. Het gebouw is ruimtelijk van opzet en de hoofddraagstructuur biedt mogelijkheden voor vernieuwbouw. Een haalbaarheidsonderzoek zou moeten uitwijzen of op deze locatie nieuwbouw of vernieuwbouw passend is. Deze ontwikkeling staat gepland voor blok 2 (2029-2032).

6.5.8 Zetten

In Zetten zijn 4 van de 5 schoolgebouwen functioneel en technisch verouderd. Het gebouw van het Meforta College [2004] voldoet. Het bijgebouw dateert uit 1935. Ds. Van Lingenschool [1978] krijgt in blok 1 (2025-2028) vervangende nieuwbouw op dezelfde locatie. In blok 2 (2029-2032) krijgen basisscholen De Okkernoot [1979] en Lammerts van Bueren [1974] vervangende nieuwbouw. Er is een intentie uitgesproken om beide scholen gezamenlijk onder één dak te huisvesten. De locatie voor de nieuwbouw is nog niet bekend. Om de scholen onder één dak te huisvesten, is het ook van belang dat de MR tijdig betrokken wordt bij deze ontwikkeling. Eveneens in blok 2, maar na realisatie van de beide basisscholen, krijgt het Hendrik Pierson College [1970] vervangende nieuwbouw.

6.6 Financiële planning

Investeringslast stichtingskosten 2024 - 2040

De planning is in dit hoofdstuk uitgewerkt naar een investeringsoverzicht. Hierbij zijn de financiële uitgangspunten gebruikt, zie H4.5. Hierbij is het budget van de stichtingskosten per project uitgesplitst naar een voorbereidingskrediet (8%) en een bouwkrediet (92%). De investeringsplanning gaat uit van investeringsbedragen met het prijspeil 2024.
De investering voor de stichtingskosten voor het PO bedraagt bijna **€ 64,6 mio** en voor het VO ruim **€ 34,3 mio.** De totale investering bedraagt **€ 98,8 mio.** Dit bedrag wordt tussen 2025 en 2040 geïnvesteerd. Deze bedragen zijn exclusief bijkomende kosten en eventuele investeringen voor bewegingsonderwijs en kinderopvang.

Op de volgende pagina is de financiële planning van de stichtingskosten per project uitgewerkt. Hierbij is een uitsplitsing gemaakt naar het voorbereidingskrediet van 8% en het uitvoeringskrediet van 92%.

NB. De stichtingskosten zijn berekend op basis van de uitgangspunten, zoals beschreven in hoofdstuk 6.2. De bedragen in dit IHP zijn exclusief bijkomende kosten. In de kadernota en de begroting moeten deze wel meegenomen worden.

Financiële planning uitvoeringsprogramma IHP

	Plaats	School	Schoolbestuur	Bouwjaar	Jaar in gebruikname	Raming	2024	Blok 1 | 1 - 4 jaar 2025	2026	2027	2028	Blok 2 | 5 - 8 jaar 2029	2030	2031	2032	Blok 3 |9 - 12 jaar 2033	2034	2035	2036	Blok 4 |13 - 16 jaar 2037	2038	2039	2040
Blok 1																							
	Driel	De Vallei					afgestoten																
08RP	Driel	De Kameleon	Wonderwijs	1958	2026		oplossen ruimtetekort - maatwerk																
08EY	Elst	De Plataan: De Esdoorn en Lichtenbeek	Wonderwijs en De Onderwijsspecialisten	1953, 2008	2026		oplossen ruimtetekort - maatwerk																
06ZA	Driel	De Meeuwenberg	Trivium	1948	2028	€ 4.528.000	€ 362.240		€ 4.165.760														
17IM01	Elst	Lyceum Elst - uitbreiding	Quadraam	2011	2028	€ 13.480.000	€ 1.078.400		€ 12.401.600														
03XB	Oosterhout	Sam Sam	Wonderwijs	1965	2028	€ 7.894.000	€ 631.520		€ 7.262.480														
08BU	Zetten	Ds. van Lingen	CPOV	1978	2028	€ 3.347.000	€ 267.760		€ 3.079.240														
	Elst	Nieuwbouw PO-school	Wonderwijs		2029	€ 5.720.000		€ 457.600		€ 5.262.400													
						€ 34.969.000																	
Blok 2																							
09DV	Zetten	De Okkernoot	Wonderwijs	1979	2031	€ 3.013.000				€ 241.040		€ 2.771.960											
07OZ	Zetten	Lammerts van Bueren	Lingerijn	1974	2031	€ 4.088.000				€ 327.040		€ 3.760.960											
08RP	Driel	De Kameleon	Wonderwijs	1958	2032	€ 4.690.000					€ 375.200		€ 4.314.800										
09TW	Elst	De Ark	Trivium	1977	2032	€ 4.494.000					€ 359.520		€ 4.134.480										
09FB	Elst	Stap voor Stap	Wonderwijs	1977	2032	€ 3.520.000					€ 281.600		€ 3.238.400										
00TM00	Zetten	Hendrik Pierson College	Lingerijn	1970	3033	€ 20.781.000						€ 1.662.480		€ 19.118.520									
						€ 40.586.000																	
Blok 3																							
05XQ	Randwijk	School met de Bijbel	SMDB	1952	3034	€ 2.749.000							€ 219.920		€ 2.529.080								
00GX	Valburg	St. Jacobusschool	Wonderwijs	1965	3035	€ 3.155.000								€ 252.400		€ 2.902.600							
06GD	Elst	Sunte Werfert	Wonderwijs	1953	3035	€ 3.381.000								€ 270.480		€ 3.110.520							
09CD	Herveld	Clara Fabricius	Trivium	1971	2036	€ 3.697.000									€ 295.760		€ 3.401.240						
03YJ	Herveld	St.Willibrordus	Wonderwijs	1904	2036	€ 5.153.000									€ 412.240		€ 4.740.760						
						€ 18.135.000																	
Blok 4																							
10OV	Heteren	Vogeltuin: Tuin 17	Wonderwijs	2010	2039	€ 2.408.000												€ 192.640		€ 2.215.360			
04PH	Heteren	Vogeltuin: Julianaschool	Trivium	1992	2039	€ 2.719.000												€ 217.520		€ 2.501.480			
						€ 5.127.000																	
Na 2040																							
20TZ04	Elst	Westeraam	Quadraam	2002																			
08KH	Elst	't Startblok	Wonderwijs	2005																			
01JH02	Zetten	Meforta	De Onderwijsspecialisten	1935, 2005																			
08EY	Elst	De Plataan: De Esdoorn en Lichtenbeek	Wonderwijs en De Onderwijsspecialisten	1953, 2008																			
08VT	Elst	De Zon: De Wegwijzer	Trivium	2008																			
28CF	Elst	De Zon: Zonnepoort	Wonderwijs	2008																			
28BG	Elst	De Zon: De Elstar	Wonderwijs	2008																			
20TZ11	Elst	Lyceum Elst	Quadraam	2011																			
17IM01	Elst	OBC Elst	Lingerijn	2021																			
						€ 98.817.000	€ 2.339.920	€ 457.600	€ 26.909.080	€ 5.830.480	€ 1.016.320	€ 8.195.400	€ 11.907.600	€ 19.641.400	€ 3.237.080	€ 6.013.120	€ 8.142.000	€ 410.160	€ 0	€ 4.716.840	€ 0	€ 0	€ 0

7. Ontwikkelagenda

In dit IHP worden het perspectief en de hoofdlijnen voor onderwijshuisvesting in de gemeente Overbetuwe vastgelegd. In de komende jaren worden de uitgangspunten aan de hand van deze ontwikkelagenda uitgewerkt in de uitvoeringsplannen.

Onderwerpen ontwikkelagenda

- Visie op IKC-ontwikkeling, samenwerking, ruimtegebruik; uitwerken in een huurbeleid.
- Uitwerken van een plan van aanpak voor het afstoten van een schoolgebouw. In het plan van aanpak zijn onder meer de uitgangspunten, rollen en verantwoordelijkheden uitgewerkt.
- Visie en planvorming op programmatische aanpak, waaronder uitwerken van projectorganisatie (ver)nieuwbouw onderwijshuisvesting: verwachtingen, verantwoordelijkheden, rollen en taken.
- Effecten omgevingsvisie inzichtelijk maken in relatie tot projecten IHP, en vice versa.
- Huisvesting bewegingsonderwijs (capaciteit, functionaliteit en technische kwaliteit) inzichtelijk maken in relatie tot projecten IHP.
- Actualiseren verordening voorziening onderwijshuisvesting, na actualisatie van Modelverordening van de VNG.

BIJLAGE 1A en 1B: Gegevens per schoolbesturen per schoollocatie

BIJLAGE 2: Locaties gymzalen en sporthallen

BIJLAGE 3: Financiële doorrekening kapitaallasten

BIJLAGE 4: Factsheets - overzicht van de specifieke kenmerken per locatie

BIJLAGE 1A – Gegevens per schoolbesturen per schoollocatie

SCHOOL								GEBOUW	
BRIN-nummer	PO, VO, VSO	Schoolbestuur	Schoolnaam	Brede School	Adres	Postcode	Plaats	Bouwjaar	Juridisch Eigendom
00GX	PO	Wonderwijs	St. Jacobusschool	-	Dorpsstraat 5	6675 BB	Valburg	1965	Schoolbestuur
00TM00	VO	Scholengroep Lingerijn	Hendrik Pierson College	-	Mammoetstraat 1	6671 DL	Zetten	1970	Schoolbestuur
01JH02	VSO	De Onderwijsspecialisten	Meforta College	-	Vluchtheuvellaan 4a en 7	6671 DN	Zetten	1935, 2005	Schoolbestuur
03XB	PO	Wonderwijs	Sam-Sam	-	De Honsvoet 4	6678 BT	Oosterhout	1965	Schoolbestuur
03YJ	PO	Wonderwijs	St. Willibrordus	-	Hoofdstraat 152	6674 BE	Herveld	1912	Schoolbestuur
04PH	PO	Stichting Trivium	Koningin Julianaschool	De Vogeltuin	Flessestraat 11	6666 CK	Heteren	1992	Gemeente
05XQ	PO	Stichting Scholen met de Bijbel	School met de Bijbel	-	Kerkstraat 7	6668 AN	Randwijk	1952	Schoolbestuur
06GD	PO	Wonderwijs	Sunte Werfert	-	Kostverloren 14	6661 DZ	Elst	1953	Schoolbestuur
06ZA	PO	Stichting Trivium	De Meeuwenberg	-	Rijnstraat 2	6665 CL	Driel	1948	Schoolbestuur
07OZ	PO	Scholengroep Lingerijn	Dr. Lammerts van Bueren	-	H. Piersonstraat 23	6671 CK	Zetten	1974	Schoolbestuur
08BU	PO	CPOV	Ds. van Lingen	-	Kerkstraat 9	6671 AN	Zetten	1978	Schoolbestuur
08EY	PO	Wonderwijs	De Esdoorn	De Plataan	Chopinstraat 3	6662 CZ	Elst	1953, 2008	Gemeente
08KH	PO	Wonderwijs	't Startblok	De Kersentuin	Morel 28	6661 VH	Elst	2005	Gemeente
08RP	PO	Wonderwijs	De Kameleon	-	Van den Burgstraat 1	6666 EA	Driel	1960, 1972, 1985	Schoolbestuur
08VT	PO	Stichting Trivium	De Wegwijzer	De Zon	Forum 6	6660 AD	Elst	2008	Gemeente
09CD	PO	Stichting Trivium	Clara Fabriciusschool	-	De Hoge Hof 8	6674 BV	Herveld	1971	Schoolbestuur
09DV	PO	Wonderwijs	De Okkernoot	-	J.A. Nijhoffstraat 1	6671 ZL	Zetten	1979	Schoolbestuur
09FB	PO	Wonderwijs	Stap voor Stap	-	Kruisakkers 3	6662 DV	Elst	1977	Schoolbestuur
09TW	PO	Stichting Trivium	De Ark	-	Kruisakkers 7	6662 DV	Elst	1977	Schoolbestuur
10OV	PO	Wonderwijs	Tuin 17	De Vogeltuin	Flessestraat 17	6666 CK	Heteren	1992	Gemeente
17IM01	VO	Scholengroep Lingerijn	Overbetuwe College Elst	-	Bussel 2-4	6662 VZ	Elst	2021	Schoolbestuur
20TZ04	VO	Quadraam	Westeraam	-	Auditorium 6	6661 TZ	Elst	2004	Schoolbestuur
20TZ11	VO	Quadraam	Lyceum Elst	-	Auditorium 3	6661 TZ	Elst	2011	Schoolbestuur
28BG	PO	Wonderwijs	De Elstar	De Zon	Forum 4	6661 TW	Elst	2008	Gemeente
28CF	PO	Wonderwijs	De Zonnepoort*	De Zon	Forum 12	6661 TW	Elst	2008	Gemeente
	SO	De Onderwijsspecialisten	Lichtenbeek	De Plataan	Chopinstraat 3	6662 CZ	Elst	1953, 2008	Gemeente

BIJLAGE 1B – capaciteit en ruimte per schoollocatie PO, VSO en VO

De normatieve over-/ ondercapaciteit is gebaseerd op de prognoses (pronexus februari 2024), de permanente capaciteit van de school en de berekening van ruimtebehoefte conform de verordening voorzieningen onderwijshuisvesting.

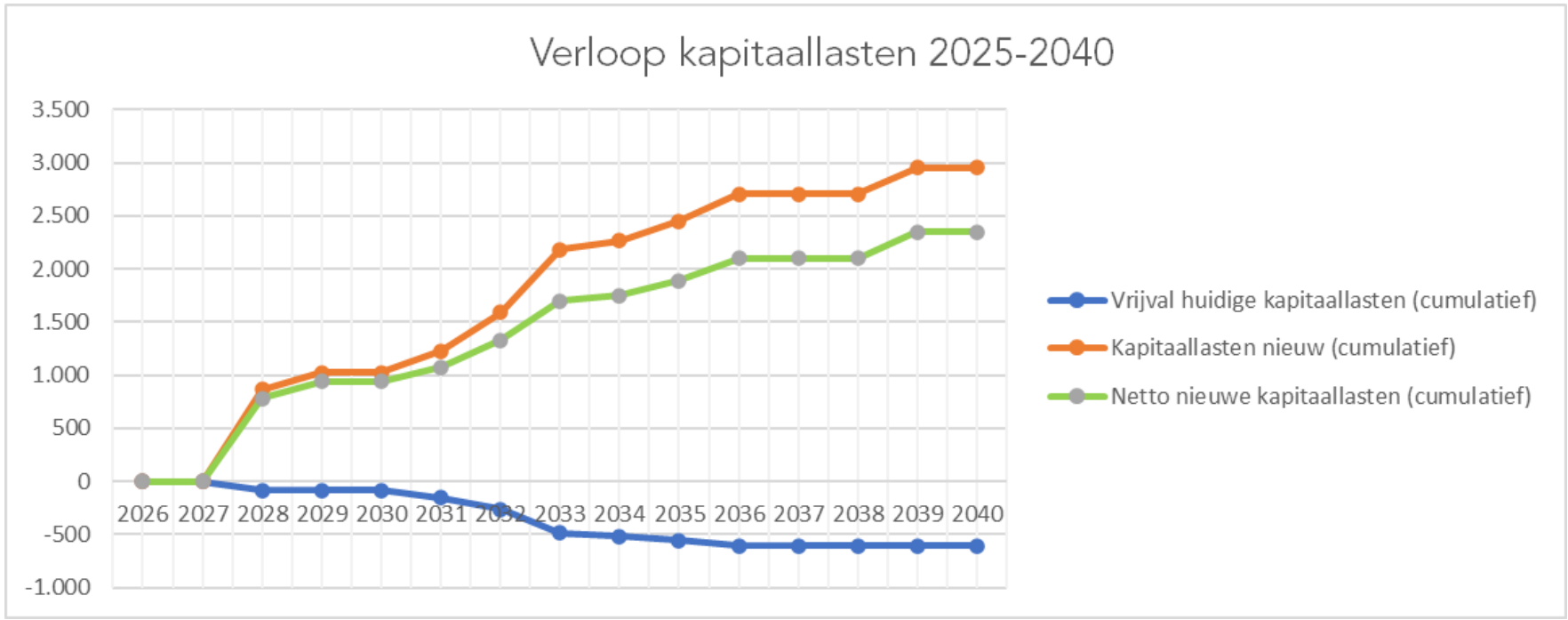
Primair en (Voortgezet) Speciaal Onderwijs		Normatieve over-/ ondercapaciteit	
School	Capaciteit	2025	2035
Driel	**2.029 m2**	**-498 m2**	**-393 m2**
De Kameleon	1.039 m2	-217 m2	-197 m2
De Meeuwenberg	990 m2	-281 m2	-196 m2
Vml De Vallei	*1.041 m2*		
Elst	**14.082 m2**	**1.844 m2**	**1.713 m2**
De Ark	1.540 m2	354 m2	339 m2
De Elstar	2.070 m2	-404 m2	-248 m2
De Esdoorn en Lichtenbeek	1.910 m2	-297 m2	-513 m2
De Wegwijzer	1.552 m2	-363 m2	-227 m2
De Zonnepoort	1.087 m2	-174 m2	-99 m2
Stap voor Stap	2.525 m2	1.585 m2	1.585 m2
Sunte Werfert	1.322 m2	525 m2	399 m2
't Startblok	2.131 m2	618 m2	477 m2
Herveld en Andelst	**2.610 m2**	**332 m2**	**257 m2**
BS Clara Fabricius	1.210 m2	240 m2	230 m2
St. Willibrordus	1.400 m2	92 m2	27 m2
Heteren	**3.031 m2**	**810 m2**	**745 m2**
Kon. Julianaschool	1.565 m2	409 m2	349 m2
Tuin 17	1.466 m2	401 m2	396 m2
Oosterhout	**1.824 m2**	**-91 m2**	**-313 m2**
Sam Sam	1.824 m2	-91 m2	-313 m2
Randwijk	**848 m2**	**100 m2**	**125 m2**
School met de Bijbel	848 m2	100 m2	125 m2
Valburg en Homoet	**1.506 m2**	**652 m2**	**682 m2**
St. Jacobus	1.506 m2	652 m2	682 m2
Zetten en Hemmen	**4.286 m2**	**1.666 m2**	**1.590 m2**
De Okkernoot	1.109 m2	341 m2	300 m2
Dr. Lammerts van Bueren	2.044 m2	994 m2	949 m2
Ds. van Lingen	1.133 m2	234 m2	244 m2
Meforta College	1.443 m2	97 m2	97 m2
Eindtotaal	**30.216 m2**	**4.815 m2**	**4.406 m2**

Voortgezet Onderwijs		Normatieve over-/ ondercapaciteit	
School	Capaciteit	2025	2035
Elst	**13.948 m2**	**-2.940 m2**	**-2.621 m2**
Het Westeraam	5.942 m2	717 m2	961 m2
Lyceum Elst	3.306 m2	-3.412 m2	-3.546 m2
Over Betuwe College	4.392 m2	-245 m2	-36 m2
Zetten en Hemmen	**9.754 m2**	**3.046 m2**	**3.147 m2**
Hendrik Pierson College	9.754 m2	3.046 m2	3.147 m2
Eindtotaal	**23.702 m2**	**106 m2**	**526 m2**

BIJLAGE 2: Locaties gymzalen en sporthallen

Naam	Adres	Plaats	Zaaldelen	Bouwjaar	Afmeting	
De Oldenburg	Hofplein 1	Driel	1	1981	448	
De Helster	Schubertstraat 1	Elst	2	1971	1276	
De Kruisakkers	De Kruisakkers 5	Elst	2	1976	424	
Sporthal Westeraam	Auditorium 12	Elst	3	2005	900	
Gymzaal Westeraam	Auditorium 6	Elst	1	2005	279	
OBC Elst	Bussel 2	Elst	1	2022	308	
De Hoendrik	Het Dorpslplein 22	Herveld	1	2021	336	
Het Binnenveld	Flessestraat 54	Heteren	2	2010	709	
De Schakel	De Honsvoet 2	Oosterhout	1	1976	255	
Gymzaal SmdB	Kerkstraat 7	Randwijk	1	2006	286	
De Wanmolen	Schweitzerpark 2	Zetten	3	1980	1032	
De Mammoet	De Mammoet 3	Zetten	3	2012	900	
Sporthal De Brouwerij	Vluchtheuvellaan 4a	Zetten	2	1969	900	
MFC Valburg	Molenhoekplein 2	Valburg	1	2021	320	
Blaashal	De Pas 2	Elst	1	2022		*tijdelijk*
Oude gymzaal OBC	Van der Duijn van Maasdamstraat 25	Elst	1	1960	255	*tijdelijk*

BIJLAGE 3: Financiële doorrekening kapitaallasten

BIJLAGE 4: Factsheets

Zie separate bijlage